

Nr 199.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående nya grunder för kyrkomusikerorganisationen m. m.; given Stockholms slott den 1 april 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande statsrådet hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF

/ N. Quensel.

Propositionens huvudsakliga innehåll:

Sedan 1946 års kyrkomöte och 1947 års riksdag godkänt ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag till lag om kyrkomusiker, har Kungl. Maj:t den 27 juni 1947 utfärdat lagen (SFS 1947: 275). Härigenom har första steget tagits till en reform av kyrkomusikernas tjänstgörings- och anställningsförhållanden.

Lagen om kyrkomusiker, som trädde i kraft den 1 juli 1947, innefattar inga konkreta bestämmelser om kyrkomusikens ordnande samt kyrkomusikernas tjänstgörings- och anställningsförhållanden efter reformens genomförande. Enligt lagen skola dylika bestämmelser meddelas av Kungl. Maj:t, vissa av dem i enlighet med av riksdagen godkända grunder. I föreliggande proposition framlägger Kungl. Maj:t för riksdagen förslag till nya grunder för kyrkomusikerorganisationen. Förslagen avse dels organisationsfrågor i egentlig mening, såsom frågor om indelningen i kyrkomusikerdistrikt, om de olika tjänstetyper som skola förekomma och om kyrkomusikernas tjänstäligganden, dels ock frågan om kyrkomusikernas löneställning. I sistnämnda hänseende innefattar det nu framlagda förslaget endast principerna för en lönereglering. Detaljförslagen avses skola före-

läggas nästkommande års riksdag i samband med detaljförslagen beträffande lönerregleringen för övningslärare.

I föreliggande proposition föreslås även en viss uppmjukning av det från och med den 1 juli 1947 gällande förbudet att annorledes än genom förordnande tills vidare tillsätta klockar-, organist- eller kyrkosångarbefattning med ny innehavare.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 1 april 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och ecklesiastikdepartementen anmäler statsrådet Quensel fråga om *nya grunder för kyrkomusikerorganisationen m. m.* och anför därvid följande.

I. Inledning.

Frågan om en reform av kyrkomusikernas tjänstgörings- och anställningsförhållanden har visat sig mer än vanligt invecklad och segsliten. Reformproblemet, som gemenligen gått under den mindre egentliga beteckningen klockarfrågan, är i själva verket snart halvsekelgammalt. Sedan tre särskilda sakkunnigberedningar under de första decennierna av detta århundrade framlagt förslag till problemets lösning men förslagen icke ansetts kunna realiseras, tillkallade chefen för ecklesiastikdepartementet jämlikt bemyndigande av Kungl. Maj:t år 1942 ånyo särskilda sakkunniga för utredning angående nyorganisation av den s. k. klockarinstitutionen. Dessa sakkunniga — *1942 års kyrkomusikerutredning (KMU)* — framlade sina förslag i ett på två delar uppdelat betänkande, varav del I (SOU 1945: 16) avgavs den 13 april 1945 och del II (SOU 1946: 50) den 27 juni 1946. Första delen innehöll riktlinjer och vissa preliminära förslag för en reform på området, medan andra delen — vid vars utarbetande utredningen haft tillgång till de över första delen inhämtade yttrandena — innehöll utredningens slutgiltiga förslag samt förslag till ett antal författningar, som visat sig erforderliga för ett genomförande av reformen.

I skrivelse till kyrkomötet den 8 november 1946, nr 11, begärde Kungl. Maj:t kyrkomötets förklaring, huruvida kyrkomötet jämlikt § 87 mom. 2 regeringsformen för sin del, å ena sidan, godkände 1 § i ett vid skrivelsen

fogat, av KMU i dess betänkande del II framlagt förslag till lag om kyrkomusiker ävensom däri angiven tidpunkt för nämnda lagrums ikraftträdande och, å andra sidan, samtyckte till upphävande, på sätt i lagförslaget avsågs, av däri angivna äldre bestämmelser av kyrkolags natur. Genom omförmälda skrivelse anmodades kyrkomötet att samtidigt avgiva yttrande beträffande vissa vid ärendets föredragning i statsrådet samma dag närmare angivna grunder för nyorganisationen av kyrkomusikertjänsterna samt över ett vid skrivelsen fogat förslag till lag om kungörande i kyrka vid förfall för präst. I skrivelse den 6 december 1946, nr 27, anmälde kyrkomötet i anledning härav, att kyrkomötet jämlikt § 87 mom. 2 regeringsformen för sin del godkänt 1 § i det vid Kungl. Maj:ts omförmälda skrivelse fogade förslaget till lag om kyrkomusiker ävensom däri angiven tidpunkt för nämnda lagrums ikraftträdande och samtyckt till upphävande, på sätt i samma lagförslag sades, av däri angivna bestämmelser av kyrkolags natur. Såsom yttrande beträffande grunderna i övrigt för den avsedda nyorganisationen av kyrkomusikertjänsterna åberopade kyrkomötet vad dess första särskilda utskott härutinnan anfört i sitt i ärendet avgivna betänkande, nr 1.

I proposition den 18 april 1947 (nr 233) föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att antaga de omförmälda två lagförslagen. Riksdagen biföll Kungl. Maj:ts hemställan (riksd. skr. 1947 nr 323).

Med stöd av kyrkomötets och riksdagens beslut utfärdade Kungl. Maj:t den 27 juni 1947 dels lag om kyrkomusiker, dels ock lag om kungörande i kyrka vid förfall för präst (SFS 1947 nr 275 och 276), vilka trädde i kraft den 1 juli 1947.

Härigenom hade åstadkommits vissa konstitutiva stadganden för en lösning — så att säga i princip — av kyrkomusikerfrågan. Emellertid innefattade lagen om kyrkomusiker inga konkreta bestämmelser om kyrkomusikerverksamhetens ordnande och bekostande eller om kyrkomusikernas förhållanden i anställnings- och avlöningshänseende. Enligt lagens stadganden skulle härom gälla vad Konungen efter av riksdagen godkända grunder bestämde. I skrivelsen den 8 november 1946 till kyrkomötet hade Kungl. Maj:t — på sätt framgår av det förut nämnda — anmodat kyrkomötet att också avgiva yttrande beträffande vissa närmare angivna grunder för nyorganisationen av kyrkomusikertjänsterna. För KMU:s förslag i fråga om dessa grunder och min ställning till KMU:s förslag hade jag redogjort i ett anförande till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag. Att de avsedda grunderna icke underställdes riksdagen för godkännande samtidigt med de omförmälda lagförslagen berodde främst på en sammankoppling av kyrkomusikerfrågan med organisations- och lönerogleringsproblemet för övningslärarna. Denna sammankoppling hade skett genom KMU:s förslag, att de kyrkomusikaliska tjänsteuppgifterna i vissa fall skulle förenas med tjänstgöring såsom musiklärare vid statliga eller kommunala

läroanstalter. Då en framställning till 1947 års riksdag i övningslärarfrågan icke medhanns, omöjliggjordes härigenom framläggandet vid nämnda riksdag av ett fullständigt förslag till omorganisation av kyrkomusikertjänsterna.

Den 5 mars 1948 beslöt Kungl. Maj:t på föredragning av chefen för finansdepartementet att för riksdagen framlägga en proposition angående löne-reglering för övningslärare m. m. Denna proposition (nr 136/1948) innefattade endast förslag till principbeslut angående löneroglering för övningslärarna. Det utsades i propositionen, att lönerogleringen vore avsedd att om möjligt träda i kraft den 1 juli 1949 och att detaljförslagen avsåges skola föreläggas 1949 års riksdag. Det uttalades vidare, att lönerogleringarna för övningslärarna och för kyrkomusikerna beräknades träda i kraft samtidigt.

Något förslag i kyrkomusikerfrågan förelades ej 1948 års riksdag. Orsaken härtill var i främsta rummet, att vid frågans fortsatta beredning framkommit behov av en allsidig överarbetning av KMU:s förslag. En partiell överarbetning hade enligt uppdrag av Kungl. Maj:t verkställts redan våren 1947, dels av 1941 års lärarlönesakkunniga och dels av särskilda inom ecklesiastikdepartementet tillkallade utredningsmän. Under hösten 1947 hade vidare verkställts en omfattande speciell undersökning, församling för församling, som av mig förordats i den förenämnda propositionen 1947: 233 och som hade till sitt egentliga ändamål ett utrönande av de konkreta förutsättningarna på varje ort för de nya kyrkomusikertjänsternas anordnande enligt de särskilda för dem avsedda tjänstetyperna. Ytterligare skäl för överarbetning av KMU:s förslag hade uppkommit genom de nya löne- och pensionsförfattningar för statliga m. fl. befattningshavare, som utfärdats år 1947 och till vilka motsvarande författningar för kyrkomusikerna borde anpassas.

Med hänsyn till nämnda omständigheter och till att kyrkomusikerreformen tidigast kunde träda i kraft den 1 juli 1949 uppdrog jag — med stöd av bemyndigande av Kungl. Maj:t — den 19 mars 1948 åt 1941 års lärarlönesakkunniga att verkställa översyn av KMU:s förslag till nyorganisation av kyrkomusikerbefattningarna och därvid överbearbeta de framlagda författningsförslagen med särskild hänsyn till den år 1947 genomförda lönerogleringen för statliga m. fl. befattningshavare.

Lärarlönesakkunniga (f. d. undervisningsrådet D. E. Andersson, ordförande, byråchefen K. A. V. Arvidsson, undervisningsrådet K. G. E. Källquist, generaldirektören A. E. V. Swartling och jägmästaren K. G. L. H. Tamm) ha den 1 mars 1949 avgivit ett betänkande (stencilerat) med förslag till kyrkomusikerstadga samt till grundläggande avlöningsbestämmelser för kyrkomusiker (lönegradsplaceringar och kantorstillägg m. m.). De sakkunniga ha därvid uttalat följande rörande fullgörandet av det åt de sakkunniga givna uppdraget m. m.

De av KMU framlagda förslagen avse i huvudsak följande:

1) den nya organisationen, d. v. s. distriktsindelning och tjänster samt

befattningshavares kompetens och åligganden ävensom sättet för deras tillsättande,

- 2) avlönings- och pensionsbestämmelser för befattningshavarna samt
- 3) finansieringsregler.

De under 1) avsedda reglerna innefattas i förslag till kyrkomusikerstadga och i förslag till särskild kungörelse angående inrättande av kyrkomusikertjänster. De under 2) avsedda bestämmelserna innefattas dels i förslag till avlöningsreglemente för kyrkomusiker, dels ock i förslag till kungörelser om ändring i folkskolans tjänstepensionsreglemente, folkskolans familjepensionsreglemente och reglementet för statens pensionsanstalt. Vad angår finansieringen innefattas reglerna härom i ett förslag till kungörelse angående lönetillgångar vid kyrkomusikertjänst och i ett förslag till lag angående ändring av kyrkofondslagen.

I det åt 1941 års lärlönesakkunniga givna uppdraget ingår i första hand en översyn av KMU:s förslag till nyorganisation av kyrkomusikerbefattningarna, vilket innebär en överarbetning av förslagen till kyrkomusikerstadga och till den särskilda kungörelsen angående inrättande av kyrkomusikertjänster. Uppdraget avser vidare en översyn av avlöningsfrågorna. Härtill hör en överarbetning av förslaget till avlöningsreglemente för kyrkomusiker. Enligt lärlönesakkunnigas mening bör en översyn av pensionsfrågorna icke verkställas av de sakkunniga utan av särskilda utredningsmän med mera direkt sakkunskap i pensionsfrågor. Då en omläggning av avlöningssystemet jämväl för prästerskapet nu är aktuell, synes en gemensam översyn av finansieringssystemen för båda dessa grupper böra ske. I anledning härav anse lärlönesakkunniga sig icke böra i detta sammanhang ingå på finansieringsfrågorna.

Enligt vad lärlönesakkunniga inhämtat läser en proposition i kyrkomusikerfrågan vara avsedd att framläggas för innevarande års riksdag. Denna proposition läser emellertid komma att endast avse förslag rörande principerna för den framtida organisationen samt de grundläggande avlöningsfrågorna. Under sådana förhållanden ha lärlönesakkunniga — som ännu ej tagit ställning till avlöningsbestämmelsernas utformning — härmed velat avgiva förslag till nya organisationsbestämmelser (kyrkomusikerstadga) samt till de grundläggande avlöningsbestämmelserna, d. v. s. bestämmelserna i fråga om lönegradsplaceringar och storleken av de s. k. kantorstilläggen m. m.

Lärlönesakkunniga komma senare att avgiva förslag till avlöningsreglemente för kyrkomusiker m. m.

Över lärlönesakkunnigas förslag ha efter remiss utlåtanden avgivits av kammarkollegium, statskontoret, statens lönenämnd, domkapitlen i Uppsala, Lund, Göteborg, Härnösand och Stockholm, musikaliska akademiens styrelse samt skolöverstyrelsen. Yttranden ha dessutom inkommit från Sveriges allmänna organist- och kantorsförening samt Svenska musikerförbundet.

Föredraganden. Den allmänna reform beträffande kyrkomusikerverksamheten, som varit aktuell under nästan ett halvt sekel, syntes genom beslutet vid 1946 års kyrkomöte och 1947 års riksdag samt genom den sist-

nämnda år utfärdade lagen om kyrkomusiker ha tagit ett stort steg mot sin fullbordan. Av olika skäl har reformen dock ännu ej kunnat genomföras. Ej heller under nästa budgetår kommer så att kunna ske. Chefen för finansdepartementet har i annat sammanhang uttalat förhoppning om att kyrkomusikerreformen skall kunna träda i kraft den 1 juli 1950. Jag delar denna förhoppning.

Innan den nya organisationen kan träda i kraft, måste för riksdagens godkännande framläggas dels mera konkreta förslag i fråga om grunderna för den nya organisationen, dels ock detaljförslag i fråga om lönereglering för befattningshavarna inom organisationen. Dessa förslag kunna framläggas samtidigt och i samband med förslag om reformens ikraftträdande. Det kan emellertid också övervägas att här förfara på samma sätt som skett i fråga om löneregleringen för övningslärare, så att först framlägges förslag till principbeslut angående organisationen och löneregleringen, under det att detaljförslagen föreläggas riksdagen vid ett senare tillfälle. Ett ställningstagande snarast från statsmakternas sida till de nya grunderna för kyrkomusikerorganisationen har — på sätt närmare framgår av vad jag kommer att anföra i det följande i denna proposition i fråga om upphävande i vissa fall av vakanssättningsbestämmelsen — stor betydelse för frågan om möjligheten att genomföra ett dylikt upphävande och därigenom mildra de svårigheter, som uppstått genom nämnda bestämmelse. Med hänsyn härtill och till den sammankoppling av övningslärar- och kyrkomusikerfrågorna, som blir en följd av såväl KMU:s som lärarlönesakkunnigas förslag och som genomgående tillstyrkts av remissmyndigheterna, synas mig övervägande skäl tala för det sistnämnda förfaringssättet. Jag föreslår därför, att för 1949 års riksdag framlägges förslag i fråga om nya grunder för kyrkomusikerorganisationen och principerna för en lönereglering för kyrkomusikerna.

Lärarlönesakkunniga — som på mitt uppdrag verkställa överarbetning av KMU:s förslag i kyrkomusikerfrågan — ha i sitt betänkande den 1 mars 1949 avgivit förslag till nya organisationsbestämmelser (kyrkomusikerstadga) samt till de grundläggande avlöningsbestämmelserna, d. v. s. förslag i de delar av frågekomplexet, som nu böra föreläggas riksdagen. I flertalet utlåtanden över betänkandet har med tillfredsställelse noterats, att lärarlönesakkunnigas förslag utmärker sig för större enkelhet och stringens i fråga om utformningen av bestämmelserna än KMU:s förslag. Invändningar mot förslaget ha framförts på vissa punkter, men i det stora hela har det föreliggande förslaget ansetts kunna läggas till grund för en proposition till riksdagen. Jag delar denna uppfattning och utgår därför i det följande från det av lärarlönesakkunniga framlagda förslaget.

Lärarlönesakkunniga ha icke ansett sig böra ingå på pensions- och finanseringsfrågorna. Beträffande de förstnämnda ha de sakkunniga anfört, att en översyn av pensionsfrågorna enligt deras mening borde verkställas av

särskilda utredningsmän med mera direkt sakkunskap i pensionsfrågor. Detta synes vara lämpligt och jag torde i annat sammanhang få anmäla frågan om tillkallande av dylika utredningsmän. Beträffande finansieringsfrågorna ha de sakkunniga uttalat, att en gemensam översyn syntes böra ske av finansieringssystemen för prästerskapet och för kyrkomusikerna, eftersom en omläggning av avlöningssystemet jämväl för prästerskapet nu är aktuell. Enligt 2 § i 1947 års lag om kyrkomusiker gäller, att avlöningskostnaderna för kyrkomusikerna skola bestridas i nära överensstämmelse med vad som gäller för församlingsprästerskapet. Då den av lärarlönesakkunniga förordade gemensamma översynen av finansieringssystemen synes böra ske, innan ställning toges till de föreliggande finansieringsfrågorna, är jag icke beredd att nu vidare ingå på dessa frågor.

II. Huvudgrunderna för den nya kyrkomusikerorganisationen.

Enligt lagen om kyrkomusiker gäller, bland annat, att kyrkomusiker skall åtnjuta avlöning i enlighet med vad Kungl. Maj:t efter av riksdagen godkända grunder bestämmer. Om kyrkomusikers anställande och kyrkomusikernas verksamhet gäller i övrigt vad Kungl. Maj:t förordnar. Enligt lärarlönesakkunnigas förslag skola samtliga bestämmelser om organisationen samt om befattningshavarnas tjänstställganden, tillsättning m. m. sammanföras i en gemensam författning, *kyrkomusikerstadgan*. Denna skall utfärdas av Kungl. Maj:t. Med hänsyn till det avgörande inflytande, de grundläggande organisationsprinciperna måste erhålla vid löneavvägningen, böra de underställas riksdagen. Jag anmäler i det följande de grundprinciper, som ansetts vara av sådan vikt, att de i detta sammanhang böra underställas riksdagen.

För att den följande redogörelsen skall erhålla bästa möjliga överskådlighet torde lärarlönesakkunnigas förslag till kyrkomusikerstadga få såsom *bilaga* fogas till detta statsrådsprotokoll.

D i s t r i k t s i n d e l n i n g.

Enligt 1 § lagen om kyrkomusiker skall för kyrkomusikens uppehållande finnas anställd kyrkomusiker för varje territoriell församling.

Enligt såväl *KMU:s* som *lärarlönesakkunnigas* förslag skola för kyrkomusikerverksamheten inom de territoriella församlingarna i riket enligt den nämnda lagen rikets stift vara indelade i kyrkomusikerdistrikt. Huvudregeln för denna indelning skall — likaledes enligt båda sakkunnigförslagen — vara, att varje territoriell församling skall bilda ett kyrkomusikerdistrikt, såvida ej Kungl. Maj:t av särskilda skäl föreskriver, att församling skall

uppdelas på skilda distrikt eller helt eller delvis förenas med annan församling eller del därav till ett distrikt.

Mot förslaget om rikets indelning i kyrkomusikerdistrikt har invändning riktats endast av *kammarkollegium*. Kollegiet har uttalat, att såvitt framginge av KMU:s betänkanden meningen ej varit att göra kyrkomusikerdistriktet till någon slags specialkommun eller förvaltningsenhet med eget organ och egen ekonomi, utan rättssubjektet i kyrkomusikerdistriktet skulle vara församlingen, eventuellt två eller flera församlingar, därest dessa inginge i ett och samma kyrkomusikerdistrikt av den anledningen att de bildade kyrklig samfällighet eller eljest enligt 40 § församlingsstyrelselagen hade gemensamt kyrkoråd för värden om de kyrkomusikaliska angelägenheterna. Under sådant förhållande borde enligt kammarkollegii mening kyrkomusikerdistriktet ej i stadgan framställas såsom beslutande eller såsom bärare av skyldigheter, lika litet som man borde tala om medlem av kyrkomusikerdistriktet. Man borde i stället hänföra dylika stadganden till församlingen.

Tjänstetyper. Tjänstebenämningar. Anställningsformer.

Lärarlönesakkunniga föreslå såsom huvudregel, att i varje kyrkomusikerdistrikt skall finnas en organisttjänst eller en kantorstjänst. Med organisttjänst förstå de sakkunniga en självständig kyrkomusikalisk tjänst, med vilken dock må kunna förbindas skyldighet till fyllnadstjänstgöring såsom musiklärare vid vissa läroanstalter. Kantorstjänst angives bestå av en kyrkomusikalisk tjänst och en folk- eller småskollärartjänst. I varje kyrkomusikerdistrikt, som omfattar stiftsstats domkyrkoförsamling, skall finnas en organisttjänst, med vilken särskilda åligganden äro förbundna. Sådan organisttjänst benämnes domkyrkoorganisttjänst.

Från den angivna huvudregeln måste enligt de sakkunnigas mening göras ett undantag. Härom anföres i betänkandet följande.

Huvudregeln skall alltså enligt de sakkunnigas förslag vara, att i varje kyrkomusikerdistrikt skall finnas en organisttjänst eller en kantorstjänst. De sakkunniga ha emellertid kommit till den bestämda uppfattningen, att det finnes och kommer att finnas ett betydande antal kyrkomusikerdistrikt, där de kyrkomusikaliska tjänsteuppgifterna äro av så ringa omfattning, att det icke kan bliva fråga om inrättande av organisttjänst, och där av skolorganisatoriska skäl kantorstjänst ej lämpligen kan inrättas eller bibehållas. För sådana fall måste finnas möjlighet att anställa annan kyrkomusiker, som dock icke blir biträdande kyrkomusiker. Hans arbetsuppgifter komma i huvudsak att bestå av orgelspelning vid gudstjänster och förrättningar. Det torde emellertid åtminstone, tills vidare, icke bli möjligt, att i dylika fall erhålla kyrkomusiker med eljest föreskriven kompetens. Ej heller synes bland arbetsuppgifterna böra upptagas t. ex. skyldigheten att öva och

leda kyrkokör. Svårigheter ha dock mött, då det gällt att finna en lämplig benämning på detta slag av kyrkomusiker. De sakkunniga ha prövat många förslag till benämning och ha stannat för att föreslå benämningen orgel-spelare. Ordet kan förefalla språkligt mindre tillfredsställande. Det är dock en beteckning, som i allt väsentligt angiver befattningshavarens arbets-uppgifter. Särskilda tjänster böra enligt de sakkunnigas mening ej inrättas i dylika fall.

Vid sidan av de ordinarie tjänstetyperna, organist och kantor, skall enligt lärarlönesakkunnigas förslag i vissa fall få inrättas tjänst såsom biträdande kyrkomusiker. Även enligt KMU:s förslag skulle i vissa kyrkomusiker-distrikt kunna få anställas sådan kyrkomusiker. Någon särskild tjänst skulle dock ej kunna inrättas för honom i hans egenskap av biträdande kyrkomusiker. Han skulle för övrigt ej benämnas biträdande kyrkomusiker utan i stället — efter ändamålet med anställandet — särskild kyrkomusiker, vikarierande kyrkomusiker eller jordfästningsmusiker. Lärarlönesakkunnigas förslag innebär på denna punkt betydande avvikelser från KMU:s förslag. Sålunda skall enligt lärarlönesakkunnigas förslag biträdande kyrkomusiker t j ä n s t kunna inrättas. Vidare skall i dylik tjänst icke inbegripas vikarierande kyrkomusiker. Ej heller skall begreppet biträdande kyrkomusiker uppdelas på underbenämningar med noggrant angivande av när de särskilda slagen av biträdande kyrkomusiker skola förekomma. I stället föreslås generellt, att i kyrkomusikerdistrikt, där arbetsuppgifterna det kräva, skall efter medgivande av Kungl. Maj:t kunna vid sidan av tjänst såsom organist eller kantor inrättas en eller flera biträdande kyrkomusiker-tjänster.

Beträffande de olika typerna av tjänster må slutligen nämnas, att i förslaget till kyrkomusikerstadga utsäges, att kyrkomusikerdistrikt äger att för särskilda kyrkomusikaliska uppgifter anställa annan kyrkomusiker än de förut nämnda. Sådan kyrkomusiker benämnas församlingsmusiker, och det fastslås uttryckligen, att kyrkomusikerstadgan ej äger tillämpning å sådan musiker.

Lärarlönesakkunniga ha i fråga om benämningarna å kyrkomusiker-tjänsterna helt frångått KMU:s förslag. Om orsaken härtill anföra de sakkunniga:

KMU föreslår för de vanligast förekommande tjänsterna benämningarna självständig kyrkomusikertjänst och kyrkomusiker-folkskoletjänst. Befattningshavarna benämnas innehavare av resp. tjänster. Dessutom kan enligt KMU:s förslag i vissa kyrkomusikerdistrikt anställas biträdande kyrkomusiker, vilka efter ändamålet med deras anställande benämnas särskild kyrkomusiker, vikarierande kyrkomusiker eller jordfästningsmusiker.

De sakkunniga ha funnit de angivna tjänstebenämningarna otillfredsställande ur språklig synpunkt och i övrigt mindre lämpliga, bland annat med hänsyn därtill att de ofta måste upprepas i författningarna. De sak-

kunniga föreslå därför, att självständig kyrkomusikertjänst benämnas organisttjänst och kyrkomusiker-folkskolettjänst kantorstjänst.

Beträffande frågan, vilkendera av de två huvudtyperna av kyrkomusikertjänster som skall förekomma i ett kyrkomusikerdistrikt, ha båda sakkunnigutredningarna utgått från, att organisttjänst, d. v. s. självständig kyrkomusikertjänst, i allmänhet bör förekomma endast i de större distrikten, under det att kantorstjänst bör vara det regelmässiga i de mindre distrikten. Lärarlönesakkunniga ha formulerat den generella regeln om denna gränsdragning sålunda:

Annan organisttjänst än domkyrkoorganisttjänst får, därest ej Kungl. Maj:t annorlunda föreskriver, inrättas endast i kyrkomusikerdistrikt med högre invånarantal än 5 000, såvitt distriktet består av stad eller del därav, och 7 000, såvitt gäller annat distrikt.

Kantorstjänst får, därest ej Kungl. Maj:t annorlunda föreskriver, inrättas endast i kyrkomusikerdistrikt med högst det invånarantal, som i föregående stycke sägs.

Enligt lärarlönesakkunnigas förslag skall domkyrkoorganisttjänst och kantorstjänst alltid vara ordinarie. Annan organisttjänst än domkyrkoorganisttjänst skall vara ordinarie eller extra ordinarie. För biträdande kyrkomusiker skall gälla, att han innehar antingen extra ordinarie tjänst eller arvodesbefattning, under det att orgelspelare — som ju icke skall inneha någon tjänst i vanlig bemärkelse — alltid skall avlönas med arvode. För att ordinarie organisttjänst skall få inrättas skall fordras, att tjänstgöringsskyldigheten motsvarar minst 30 veckotimmar. Uppgår tjänstgöringen till ett mindre antal timmar per vecka, må extra ordinarie tjänst inrättas, under förutsättning att tjänstgöringsskyldigheten dock minst motsvarar 15 veckotimmar. Anställningsformen för biträdande kyrkomusiker — vilken tjänst endast skall få inrättas efter Kungl. Maj:ts medgivande — föreslås bli bestämd av Kungl. Maj:t i samband med att medgivandet lämnas.

I remissyttrandena ha vissa uttalanden gjorts beträffande tjänstetyperna. Sålunda har *statskontoret* uttalat, att kantorstjänsterna icke borde anses såsom enhetliga tjänster utan såsom folk- eller småskollärartjänster med bisyssla. *Skolöverstyrelsen* har ansett det påkallat med förbud mot att överlärarbefattning förenas med kantorstjänst. Såsom skäl härför angives, att överlärares arbetsbörda är så stor, att nedsättning i undervisningsskyldigheten i de flesta fall anses påkallad. *Musikaliska akademiens styrelse* har beträffande anställningsformen orgelspelare uttalat, att, därest befattningar av så inferiort slag icke nu kunde undvikas, det uttryckligen borde framhållas, att det rörde sig om ett provisorium, en nödfallsutväg. *Domkapitlet i Lund* säger sig omöjliggen kunna godtaga de sakkunnigas förslag om fixerat invånarantal i kyrkomusikerdistrikt att tjäna till ledning vid inrättandet av självständig kyrkomusikertjänst och om införande av den

nya tjänstetypen orgelspelare. *Domkapitlet i Göteborg* har ansett förslagen välmotiverade men framställt den erinran, att de för gränsdragningen mellan organist- och kantorstjänst föreslagna invånarantalerna 5 000 resp. 7 000 vore för höga. Det borde enligt domkapitlets mening fastställas till 3 000 resp. 4 000.

De av lärarlönesakkunniga föreslagna benämningarna å tjänster ha tillstyrkts av flertalet remissmyndigheter. Endast *domkapitlet i Lund* har ansett, att benämningarna genomgående äro sämre än de av KMU föreslagna. I övrigt må här nämnas, att *statens lönenämnd* förordad en lämpligare beteckning för orgelspelarna, och att *domkapitlet i Uppsala* ansett, att den rent kyrkliga beteckningen kantor är missvisande för en tjänstinnehavare, vilkens huvudsakliga tjänstgöring är förlagd till skolväsendet. Domkapitlet i Uppsala har vidare menat, att även i övrigt invändningar ur språklig synpunkt kunna göras, varför frågan om benämningarna enligt domkapitlets mening borde bliva föremål för ytterligare överväganden.

Fastställandet av distriktsindelning, tjänstetyper och anställningsformer.

Om fastställandet av distriktsindelning, tjänstetyper och anställningsformer anföras *lärarlönesakkunniga* följande.

KMU. Enligt KMU:s förslag i förevarande frågor, vilka huvudsakligen återfinnas i förslaget till kungörelse angående inrättande av kyrkomusikertjänster, skall för varje stift domkapitlet upprätta förslag rörande pastoratens indelning i kyrkomusikerdistrikt och rörande tjänster, som böra inrättas i dessa distrikt. Härefter skall Kungl. Maj:t fastställa distriktsindelningen, tjänstetypen i varje distrikt samt anställningsformerna.

Lärarlönesakkunniga. Enligt KMU:s förslag skall med vissa undantag varje församling utgöra ett kyrkomusikerdistrikt, i vilket skall finnas en kyrkomusiker. Beträffande dessa fall, som komma att utgöra det övervägande antalet, föreligga enligt de sakkunnigas mening ej tillräckliga skäl för att frågan om distriktsindelning och tjänstetyp skall avgöras av Kungl. Maj:t. De sakkunniga föreslå därför såsom huvudregel, att domkapitlet skall fastställa distriktsindelningen utom i de fall, då församling hör uppdelas på skilda distrikt eller helt eller delvis förenas med annan församling eller del därav till ett distrikt. I konsekvens härmed föreslå de sakkunniga, att domkapitlet jämväl — utom i vissa särskilt angivna undantagsfall — skall fastställa tjänstetyp och i samband därmed anställningsform.

Ifrågavarande bestämmelser måste tillämpas såväl vid stadgans ikraftträdande som vid därefter inträdande förändringar beträffande distriktsindelning, tjänstetyp och anställningsform, bland annat vid inträffad ledighet å kyrkomusikertjänst. Därest de bestämmelser, som skola gälla vid stadgans ikraftträdande, skola intagas i en särskild författning — såsom KMU föreslagit — måste likväl i stort sett samma bestämmelser intagas också i stadgan för att gälla vid senare förändringar. Detta har synts de sakkunniga olämpligt. De sakkunniga föreslå, att samfliga bestämmelser i före-

varande hänseende intagas i stadgan. De särbestämmelser, som kunna visa sig erforderliga, då distriktsindelning och tjänstetyper skola fastställas första gången, föreslås meddelade i form av övergångsbestämmelser till stadgan.

I remissyttrandena ha lärarlönesakkunnigas förslag i förevarande hänseenden icke föranlett någon erinran.

T i l l s y n.

Enligt lärarlönesakkunnigas förslag skall det allmänna inseendet över den kyrkomusikaliska verksamheten i stiftet utövas av domkapitlet, medan den närmare tillsynen över denna verksamhet inom varje församling skall tillkomma kyrkorådet och kyrkoherden. Förslaget innebär avvikelser från KMU, i det lärarlönesakkunniga icke föreslå någon särskild styrelse i kyrkomusikerdistrikten, vilket KMU föreslog (kyrkomusikerstyrelse). Under rubriken Tillsyn uttala lärarlönesakkunniga härom följande.

Enligt KMU skall inseendet och tillsynen över kyrkomusikernas verksamhet tillkomma bland annat kyrkomusikerstyrelsen. Detta innebär emellertid endast, att vederbörande kyrkoråd och, då fråga är om kyrkomusikerfolkskoletjänst, även skoldistriktets styrelse i deras egenskap av tillsynsmyndighet benämnas kyrkomusikerstyrelse.

De sakkunniga anse en dylik namnförändring obehövlig och föreslå, att närmare inseende och tillsyn över den kyrkomusikaliska verksamheten skall utövas av bland annat kyrkorådet.

T j ä n s t å l i g g a n d e n.

Bland tjänståliggandena äro de kyrkomusikaliska obligatoriska för alla kyrkomusiker. Med kyrkomusikaliska tjänståligganden förstås i huvudsak skyldighet att vid gudstjänster och förrättningar leda församlingssången och utföra musik på orgel samt att främja intresset för kyrkosången inom distriktet, bland annat genom att öva och leda kyrkokör. I fråga om de kyrkomusikaliska tjänsteuppgifterna föreslå lärarlönesakkunniga i huvudsak samma bestämmelser som KMU. I förslaget till kyrkomusikerstadga ha intagits relativt omfattande bestämmelser om vad som inbegripes under dylika åligganden. De kyrkomusikaliska åliggandena äro desamma för organist och kantor. För orgelspelare föreslås den särregeln, att han skall ha skyldighet att öva och leda kyrkokör samt undervisa konfirmander i psalmsång endast i den mån det med hänsyn till befattningshavarens kompetens så bestämmes. De åligganden, som skola åvila biträdande kyrkomusiker, angivas icke i kyrkomusikerstadgan. De skola framgå av den för varje sådan tjänst gällande instruktionen.

Kyrkomusikerna skola emellertid åläggas även vissa andra arbetsuppgifter än de rent kyrkomusikaliska. Av vad tidigare sagts vid redogörelsen

för tjänstetyperna framgår, att i kantorstjänst alltid ingår lärartjänstgöring och att domkyrkoorganist skall ha vissa särskilda arbetsuppgifter såsom musiksakkunnig i domkapitlet. Dessa åligganden äro naturliga med hänsyn till tjänstetypen och förslagen äro icke föremål för delade meningar. Mindre naturliga ur angivna synpunkt äro förslagen till övriga tjänståligganden för organister: fyllnadstjänstgöring i läroanstalt och fri musikundervisning. Förslaget om att organist skall kunna åläggas fyllnadstjänstgöring såsom musiklärare i läroanstalt innebär den sammankoppling med övningslärarfrågan, som omförmälts i det föregående. Om sitt förslag i detta hänseende — vilket återfinnes i 13—17 §§ förslaget till kyrkomusikerstadga (jfr bilagan till detta statsrådsprotokoll) — ha *lärarlönesakkunniga* i kort-het anført följande.

Beträffande skyldigheten till *fyllnadstjänstgöring* som musiklärare vid läroanstalt ha *de sakkunniga* föreslagit sådan ändring av *KMU:s* förslag, att skyldigheten gjorts obligatorisk för varje extra ordinarie organist och för ordinarie organist, om detta stipulerats vid ledigkungsörandet. Att skyldigheten finnes, innebär dock ej, att den alltid skall uttagas, ty detta senare beror på dels de kyrkomusikaliska tjänståliggandenas omfattning dels om fyllnadstjänstgöring kan medgivas med hänsyn till skolans intressen.

Förslaget om att kyrkomusiker skall vara skyldig att även meddela fri musikundervisning och att denna skyldighet, som skall vara bestämd till visst antal timmar per vecka, skall inräknas i tjänståliggandena på samma sätt som t. ex. de kyrkliga åliggandena och därigenom bliva av betydelse för frågan om möjligheten att inrätta ordinarie eller extra ordinarie tjänst och för beräkningen av lönen å tjänsten, härrör från *KMU*. Enligt *KMU:s* förslag skulle skyldigheten åvila både organist och kantor men uppgå till 5 veckotimmar för organist och 2 veckotimmar för kantor. I anledning av detta *KMU:s* förslag ha *lärarlönesakkunniga* i sitt betänkande anført i huvudsak följande.

De sakkunniga ha vid föregående uttalanden i kyrkomusikerfrågan framhållit sin tveksamhet inför detta förslag. Tveksamheten har särskilt gällt förslaget, att denna undervisning skall ha en generellt fastställd betydelse vid avvägning av avlöning och pension. De sakkunniga hysa visserligen alltjämt vissa betänkligheter mot förslaget i denna del men ha dock ansett sig böra utgå från att skyldighet att meddela fri musikundervisning skall åligga varje organist. Som motivering för den nu intagna ståndpunkten må följande anföras. Sedan de sakkunniga yttrade sig rörande detta spörsmål, har behandlingen av frågan om ordnandet av kyrkomusikertjänsterna fortskridit så långt, att det numera icke synes möjligt att utesluta den fria musikundervisningen från organisternas tjänståligganden, då därigenom en av förutsättningarna för att ett betydande antal organisttjänster skall kunna inrättas bortfölla.

De sakkunniga föreslå dock vissa reglerande bestämmelser rörande nämnda undervisning. Sålunda skall årligen en plan fastställas för under-

visningens bedrivande, vari angivas de olika slag av undervisning, som skall förekomma och de ungefärliga timtalen därför. Vidare skall skolöverstyrelsen äga rätt att under vissa förutsättningar föreskriva, att den fria musikundervisningen helt eller delvis skall anses ersatt av fyllnadstjänstgöring till motsvarande antal undervisningstimmar i veckan. Härigenom kan tiden för den fria musikundervisningen i viss utsträckning, där så finnes erforderligt, användas för skolornas musikundervisning. Däremot ha de sakkunniga funnit så starka skäl tala mot att dylik skyldighet ålägges kantor, att de sakkunniga icke upptagit bestämmelse därom i sitt stadgeförslag. Borttagandet av nämnda skyldighet för kantor medför inga svårigheter i fråga om inrättandet av kantorstjänster. Möjligheterna härför bli i stället större. De sakkunnigas ståndpunktstagande dikteras dock främst av hänsyn till skolans intressen.

Mot lärlönesakkunnigas förslag i fråga om tjänståliggandena ha i *remissutlåtandena* erinringar framförts endast i vad gäller skyldigheten att meddela fri musikundervisning. Sålunda har *kammarkollegium* uttalat, att lärlönesakkunnigas motivering för detta förslag gäve tjänsteorganisationen en bismak av självändamål. Att föta den fria musikundervisningen på en sådan motivering måste enligt kollegiets mening väcka betänkligheter. Kollegiet ansåge en förutsättningslös omprövning av behovet och lämpligheten av en fri musikundervisning genom organisterna i hög grad påkallad. *Skolöverstyrelsen* har anmält, att den alltfört hyste viss tveksamhet gentemot förslaget om att fri musikundervisning skall ingå i organists tjänståligganden men att överstyrelsen på de av de sakkunniga anförda grunderna ej ville motsätta sig, att förslaget genomfördes. *Domkapitlet i Uppsala* har uttalat, bland annat, att själva uppslaget med den fria musikundervisningen vore tilltalande men att domkapitlet hyste betänkligheter beträffande möjligheterna att praktiskt realisera förslaget. Domkapitlet säger sig icke heller ha kunnat undgå att fästa sig vid den odemokratiska innebörden i de sakkunnigas förslag, som innebär att endast invånarna i de större församlingarna skulle beredas förmånen av denna undervisning. *Domkapitlet i Lund* har ansett, att KMU:s välmotiverade förslag om att fri musikundervisning jämväl skulle kunna åläggas kantor vore av sådan betydelse, att det borde genomföras. *Domkapitlet i Stockholm* har förmenat, att KMU mera inriktat sig på behovet av en ökad musikkbildning i landet och dettas tillgodoseende genom kyrkomusikerna såväl genom musikundervisning i skolorna som genom den fria musikundervisningen, medan lärlönesakkunniga väsentligen tagit hänsyn till de rent kyrkomusikaliska tjänsteuppgifterna (t. ex. genom förslaget, att tiden för den fria musikundervisningen skulle kunna för organisterna användas för skolornas undervisning, och förslaget att skyldighet att meddela fri musikundervisning ej skulle åvila kantorerna). Domkapitlet har funnit det önskvärligt, att de av KMU föreslagna åtgärderna skulle kunna bättre tillgodoses. Slutligen har *statskon-toret* i denna fråga uttalat bland annat följande.

Frågan om organisterna böra åläggas meddela fri musikundervisning eller ej finner statskontoret i och för sig vara av underordnad betydelse, även om ämbetsverket av statsfinansiella skäl icke anser förutsättningar föreligga för en allmän standardförbättring av musikundervisningen. Vad som för ämbetsverket framstått som det väsentliga är, att denna undervisning icke bör medräknas vid avgörandet av frågan om nya pensionsgrundande tjänster skola inrättas samt om dessa tjänster skola hava ordinarie eller extra ordinarie karaktär. I distrikt där arbetsmängden beräknas omfatta mellan 10 och 15 veckotimmar bör således kyrkomusikerfrågan lösas genom anställande av extra kyrkomusiker, avlönade förslagsvis på samma sätt som gäller för timlärare eller på annat lämpligt sätt.

Fastställande av tjänsteuppgifternas omfattning.

För bedömande av om en organisttjänst skall kunna inrättas såsom ordinarie eller extra ordinarie, för beräkning av det antal veckotimmar fyllnadstjänstgöring, som skall kunna uttagas av en organist, och för beräkning av lönen vid alla kyrkomusikertjänster, måste möjlighet finnas att i timal uppskatta omfattningen av de kyrkomusikaliska tjänstäliggandena.

KMU har angivit det antal veckotimmar, vartill arbetsuppgifterna i skilda fall skola uppskattas, i sex tabeller (intagna å s. 53—56 i dess betänkande del II). Tabellerna angiva de exakta timalssiffrorna. Förklaring beträffande beräkningsgrunderna har sedermera intagits i Kungl. Maj:ts skrivelse den 8 november 1946 (nr 11) till kyrkomötet angående nyorganisation av kyrkomusikerbefattningarna. I anledning av de sålunda redovisade beräkningsgrunderna uttalade jag, att de angivna beräkningsgrunderna icke kunde vara i allo representativa för varje särskild församling i stad och på landet, men att jag dock icke kunnat finna annat än att desamma måste anses vara med omsorg och objektiv urskillning utvalda och att de alltså borde kunna godtagas såsom en generell och genomsnittlig grund för bedömandet av omfattningen av de till de föreslagna kyrkomusikertjänsterna hänlagda tjänsteuppgifterna av kyrkomusikalisk karaktär i trängre mening. Jag fann följaktligen någon bärande anmärkning ej heller kunna riktas mot en tillämpning, på sätt föreslagits, av de över tjänsteuppgifterna på grundval av de utförda beräkningarna upprättade tabellerna. I vad mån dessa senare lämpligen borde, på sätt 1941 års lärarlönesakkunniga ifrågasatt, omläggas i avseende å själva uppställningen för möjliggörande av friare bedömning, borde enligt min mening få vidare prövas i samband med detaljregleringen å området.

Lärarlönesakkunnigas förslag till bestämmelser angående denna s. k. timberäkning äro formellt helt olika KMU:s förslag. Bestämmelserna innefattas i 23 § av de sakkunnigas förslag till kyrkomusikerstadga (se bilagan till detta statsrådsprotokoll). Då bestämmelserna äro mycket tydligt och

klart avfattade, torde det icke vara erforderligt att här intaga en särskild redogörelse för innehållet i desamma. Jag tillåter mig i stället hänvisa till 23 § i stadgeförslaget.

Beträffande vissa överbäganden i samband med utarbetandet av dessa bestämmelser ha lärarlönesakkunniga anfört följande.

De sakkunniga ha funnit det vara synnerligen vanskligt att bedöma, i vad mån giltighet kan tilläggas de beräkningsgrunder, varpå KMU byggt sitt förslag. På grund av arten av de kyrkomusikaliska uppgifterna torde det över huvud taget knappast vara möjligt att angiva den effektiva tjänstgöringstiden i exakt bestämda timal. De sakkunniga ha varit benägna anse de timal, som framkommit med tillämpning av de föreslagna beräkningsgrunderna, något för höga. De ha, bland annat med hänsyn till sistnämnda omständighet, jämväl övertägt, om icke veckotimaltet, som skall anses motsvara full tjänstgöring, kunde sättas högre än 30. En reducering av timalen i förra fallet och en ökning av sistnämnda timal skulle emellertid väsentligt minska möjligheterna att inrätta pensionsbildande organisttjänster, särskilt sådana tjänster med full tjänstgöring. Med hänsyn härtill men jämväl till vad i det föregående i övrigt anförts ha de sakkunniga icke ansett sig kunna eller böra föreslå några mera väsentliga ändringar i nu berörda hänseenden. Vissa mindre justeringar ha dock företagits. Efter olika överbäganden ha de sakkunniga kommit till den uppfattningen, att det är möjligt att med tillämpning av de sålunda föreslagna beräkningsgrunderna åsladkomma en generell uppskattning av tjänstäliggandena, och att en i huvudsak därpå grundad avvägning av befattningshavarnas löneställning lämnar ett resultat, som även ur skälighetssynpunkt kan anses godtagbart. Vid denna avvägning av lönebeloppens storlek bör emellertid enligt de sakkunnigas mening hänsyn jämväl tagas till ovan angivna förhållanden rörande beräkningen av veckotimalten. Denna uppfattning kommer till synes i de sakkunnigas förslag angående kyrkomusikernas löneställning.

De sakkunniga ha sålunda i allt väsentligt låtit de av KMU gjorda beräkningarna ligga till grund vid utformningen av bestämmelserna om fastställande av tjänsteuppgifternas omfattning i det nya stadgeförslaget. Som redan nämnts ha vissa justeringar företagits. Vid utformningen av stadgebestämmelserna har följande princip vunnit tillämpning. I en tabell angivas vissa tal såsom normerande för beräkning av veckotimalten i normalfallen. Med stöd av den särskilda sakkunskap på detta område, som stått till de sakkunnigas förfogande, ha därefter angivits de särskilda förhållanden, som i kyrkomusikerdistrikt av olika storlek och olika allmän eller kyrklig struktur mera påtagligt kunna anses inverka på tjänsteuppgifternas omfattning. Hur dessa särskilda förhållanden skola inverka på veckotimalens beräkning har också direkt angivits.

Då det emellertid dessutom finnas andra omständigheter av mera obestämbar art, som kunna inverka på arbetsuppgifternas omfattning, ha de sakkunniga ansett erforderligt att lämna domkapitlet möjlighet att göra en slutlig avvägning med hänsyn till dylika andra omständigheter.

I *remissullåtandena* ha lärarlönesakkunnigas förslag i fråga om fastställandet av tjänsteuppgifternas omfattning föranlett vissa erinringar. Sålunda

har *statskontoret* påpekat, att de sakkunniga enligt ett uttalande i betänkandet » varit benägna » anse de timal, som framkommit med tillämpning av KMU:s beräkningsgrunder, något för höga, men dock funnit sig icke kunna eller böra föreslå några mera väsentliga ändringar, eftersom en reducering av timalen skulle minska möjligheterna att inrätta pensionsgrundande organisttjänster, särskilt sådana med full tjänstgöring. Enligt statskontorets mening bör det icke komma i fråga, att hänsyn toges till dylika ovidkommande synpunkter vid bedömningen av arbetsuppgifternas omfattning. Ämbetsverket har därför föreslagit en omprövning eller justering av de sakkunnigas bedömningsgrunder. *Domkapitlet i Lund* har uttalat, att domkapitlet svårligen kunde bilda sig en uppfattning om vad lärarlönesakkunniga föreslagit i förevarande avseende. Motsvarande förslag i KMU:s betänkande hade däremot av domkapitlet granskats för varje kyrkomusikerdistrikt i stiftet. Det förefölle emellertid efter en summarisk jämförelse mellan de båda förslagen, att de sakkunnigas förslag skulle innebära en viss om än ej stor försämring och att sålunda KMU:s förslag bättre skulle tillgodose de föreliggande behoven. Då enligt domkapitlets mening någon rimlig anledning ej funnes att i denna viktiga fråga intaga en alltför restriktiv ställning, förordade domkapitlet att KMU:s förslag lades till grund för lagstiftning i ämnet. *Statens lönenämnd* har anfört bland annat följande.

De sakkunniga ha i olika sammanhang betonat svårigheten att exakt ange den effektiva tjänstgöringstiden för kyrkomusiker, samt att det i varje fall kunde ifrågasättas, om icke vid beräkandet av tjänstgöringens omfattning timalen blivit något för höga. Lönenämnden vill i anslutning till dessa uttalanden ifrågasätta, huruvida de i 3 mom. intagna föreskrifterna äro erforderliga. Det torde böra övervägas, huruvida icke åt domkapitlen kunde överlåtas att i anslutning till de i tabellen intagna uppgifterna rörande tjänstgöringens omfattning i särskilda fall med tillämpning av därom utfärdade anvisningar vidtaga de ändringar i tjänstgöringstidens beräkning, som kunna anses påkallade.

Behörighetsvillkor.

Bland behörighetsvillkoren skall här endast något beröras kravet på avlagda examina. *Lärarlönesakkunniga* ha föreslagit, att sökande till ordinarie eller extra ordinarie organisttjänst skall ha avlagt högre organistexamen, högre kantorsexamen och musiklärarexamen, samt att extra organist och sökande till kantorstjänst skall ha avlagt lägst organist- och kantorsexamen. Med undantag för särbestämmelsen för extra organist överensstämja dessa förslag med KMU:s förslag för motsvarande tjänster. Enligt lärarlönesakkunnigas förslag skola kompetensfordringarna för sökande till tjänst såsom biträdande kyrkomusiker bestämmas av Kun gl. Maj:t vid medgivandet till tjänstens inrättande. För sökande till uppdrag såsom orgelspelare föreslås

icke något krav på avlagda examina. Det föreslås endast, att sökande skall förete intyg om nöjaktig färdighet i spelning av koraler, koralpreludier och musiken till svenska mässan jämte nöjaktig kännedom om den svenska kyrkans gudstjänstordning. Sådant intyg bör, säges i förslaget, vara utfärdat av organist eller kantor.

H u v u d m a n n a s k a p.

Enligt *KMU:s* förslag skulle kyrkomusikerdistriktet vara huvudman för såväl organisten som kantorn.

Lärlönesakkunniga ha föreslagit, att kyrkomusikerdistriktet skall vara huvudman för organist och skoldistriktet huvudman för kantor. De sakkunniga ha härom anfört följande.

De sakkunniga anse i likhet med *KMU*, att kyrkomusikerdistriktet skall vara huvudman för organist. Detta bör gälla, även om en stor del av hans tjänstgöring är förlagd till skola i form av fyllnadstjänstgöring. Den kyrkomusikaliska tjänstgöringen bör här vara avgörande i fråga om huvudmannaskapet.

I konsekvens härmed bör enligt de sakkunnigas mening skoldistriktet vara huvudman för kantor. En kantor har full tjänstgöring såsom folk- eller småskollärare (i regel 30 respektive 28 veckotimmar). Hans kyrkomusikaliska tjänstgöring bör i regel ej motsvara mera än 12 veckotimmar och skulle, om densamma ej inräknades i kantorstjänsten, närmast ha karaktären av bisyssla. I detta fall måste alltså skolans intressen främst tillgodoses. De kyrkliga myndigheterna skola emellertid erhålla möjlighet att öva tillbörligt inflytande såväl vid tillsättningen av kantor som under hans tjänstgöring. Dessa grundsatser ha bestämt de sakkunnigas förslag i fråga om bl. a. fastställande av tjänstetyp, val av kantor och disciplinära åtgärder mot kantor. I enlighet härmed föreslå de sakkunniga, att förslag till kantorstjänst skall upprättas i samma ordning som förslag till folk- och småskollärartjänst, dock skall kyrkorådet beredas tillfälle avgiva yttrande över sökandena, innan förberedande förslag upprättas.

Föredraganden. 1941 års lärlönesakkunniga synas mig i väsentliga stycken ha lyckats åstadkomma en såväl sakligt som formellt tillfredsställande lösning av de mycket svåra organisationsproblem, som den nya kyrkomusikerorganisationen inrymmer. Jag är därför beredd att i huvudsak tillstyrka de sakkunnigas förslag till nya grunder för nämnda organisation.

Med hänsyn till erinringar och förslag, som framkommit under remissbehandlingen av de sakkunnigas betänkande, torde här till särskild behandling få upptagas vissa av de sakkunnigas förslag.

Kammarkollegium har framställt invändning mot förslaget om anknytning av vissa rättigheter och skyldigheter till kyrkomusikerdistrikten. Den av kollegiet väckta speciella frågan torde böra närmare övervägas i samband med detaljförslagens utarbetande. Den bör emellertid icke hindra ett god-

kännande redan nu i princip av det enligt min mening välmotiverade förslaget om en allmän indelning av riket i kyrkomusikerdistrikt och om dessa distrikt såsom territoriella och organisatoriska grundenheter i den blivande kyrkomusikerorganisationen.

Lärlönesakkunnigas förslag i fråga om tjänstebenämningarna synes mig förtjänstfullt ur synpunkter av språklig enkelhet. Då härtill kommer, att åtminstone den ena huvudbenämningen (kantor) synes direkt motsvara det för närvarande rådande språkbruket i skilda delar av landet, kan jag icke dela Lunds domkapitels uppfattning, att benämningarna genomgående äro sämre än de av KMU föreslagna, eller Uppsala domkapitels uppfattning, att »den rent kyrkliga beteckningen kantor är missvisande för en tjänst innehavare, vilkens huvudsakliga tjänstgöring är förlagd till skolväsendet». Benämningarna organist och kantor synas mig fullt tillfredsställande ur såväl saklig som formell synpunkt. Detsamma gäller enligt min mening benämningen biträdande kyrkomusiker. En enhetlig benämning för sistnämnda slag av tjänster synes också vara att föredraga framför de av KMU föreslagna olika benämningarna. Statens lönenämnd har förordat en lämpligare beteckning för orgelspelare. Det framgår av lärlönesakkunnigas betänkande, att de sakkunniga själva ej skulle ha haft något att erinra, därest en lämpligare beteckning kunnat föreslås. Då förslag till någon annan och bättre benämning icke framkommit under remissbehandlingen, är jag på de av de sakkunniga anförda skälen beredd förorda de sakkunnigas förslag även i denna del.

Statskontoret har framfört erinran mot att kantorstjänst (kyrkomusiker-folkskolettjänst) anses såsom en enda tjänst. Ämbetsverket har uttalat fruktan för att därav skall följa, att krav förr eller senare kommer att resas, att samma regler skola gälla i fråga om dessa enhetliga tjänster som med avseende på vanliga heltidstjänster beträffande tjänstgöringsskyldighetens omfattning m. m. I anledning härav vill jag påpeka, att det i de sakkunnigas förslag till kyrkomusikerstadga utsäges, att kantorstjänst består av en kyrkomusikalisk tjänst och en folk- eller småskollärartjänst. Vid förslaget till avlöning av kantorerna — för vilket redogörelse lämnas i det följande — ha de sakkunniga också uttryckligen betonat, att avlöningen är avvägd med hänsynstagande till att kantor skall fullgöra sina kyrkomusikaliska åligganden vid sidan av full tjänstgöring såsom folk- eller småskollärare. De av statskontoret befarade kraven torde sålunda kunna gendrivas.

Musikaliska akademiens styrelse har uttalat, att om begreppet orgelspelare icke kunde undvikas, det uttryckligen borde framhållas, att det rörde sig om ett provisorium, en nödfallsutväg. Enligt min mening framgår det klart av såväl stadgeförslaget som de sakkunnigas motivering, att orgelspelare är en undantagsform, en »nödfallsutväg», som måste anlitas, när det icke går att i kyrkomusikerdistrikt inrätta tjänst av någon av huvudtyperna. Däremot

torde orgelspelarna icke kunna betraktas såsom ett provisorium. Såvitt nu kan bedömas, måste nämligen vissa församlingar åtnöjas med orgelspelare ända till dess en genomgripande församlingsreform kommer till stånd med slopande av de minsta församlingarna, i vilka nu icke finnes ens en folk- eller småskola.

Förslaget om att organist skall vara skyldig meddela fri musikundervisning samt att denna skyldighet skall inräknas i tjänståliggandena och härigenom få betydelse för avgörandet av frågan om inrättande av nya pensionsgrundande tjänster har blivit föremål för erinringar i vissa yttranden. Jag kan delvis förstå de därvid framförda synpunkterna. När jag trots detta tillstyrker de sakkunnigas förslag, beror det bland annat på följande omständigheter. Det framstår för mig såsom ur alla synpunkter skäligt, att självständiga kyrkomusikertjänster kunna tillskapas i församlingar av den storlek, varom här blir fråga. Det synes mig orimligt att förvänta, att kompetenta sökande — med den mycket höga kompetens som kräves för de självständiga tjänsterna — skola i längden finnas att tillgå, därest det övervägande flertalet dylika tjänster aldrig skall bli annat än extra tjänster (timavlönade, enligt statskontorets förslag). Direkt avgörande för frågan om inrättande av pensionsgrundande tjänst blir den uppskattning av tjänstgöringsskyldighetens omfattning i timmar per vecka, som domkapitlet skall göra med stöd av bestämmelserna i kyrkomusikerstadgan. Denna uppskattning är, såväl när det gäller de i stadgan fastställda reglerna som när det gäller domkapitlets avvägning i det enskilda fallet, mycket svår att åstadkomma med full rättvisa. Det gäller nämligen ett område, där en generell tidberäkning av tjänsteuppgifterna är mer än vanligt svår. Ur denna synpunkt är det särskilt otillfredsställande, att tidberäkningen skall bli ensamt avgörande för frågan om tjänsters inrättande. Det otillfredsställande skärpes ju ock, om hänsyn skall tagas till så få åligganden, att endast ett ringa antal tjänster kan inrättas. — I anledning av Uppsala domkapitels uttalande rörande den fria musikundervisningen, får jag framhålla följande. Lärarlönesakkunniga ha särskilt beaktat skolans synpunkter, då de icke velat ålägga kantorerna även denna skyldighet. Jag anser mig icke kunna fränkänna denna motivering berättigande, åtminstone för närvarande, innan erfarenhet vunnits rörande resultatet av den fria musikundervisningen och den med denna skyldighet faktiskt förenade arbetsbördan.

Beträffande slutligen de av lärarlönesakkunniga föreslagna grunderna för fastställandet av tjänsteuppgifternas omfattning (timberäkningen) har jag kommit till den uppfattningen, att de sakkunnigas förslag är skäligt och väl avvägt i betraktande av svårigheterna att i denna fråga åstadkomma en rättvis avvägning. Metoden att bygga grundsiffran på ett normalfall, låta vissa konstaterbara avvikelser från normalfallet inverka på visst i bestämmelserna fastställt sätt samt till sist lämna domkapitlet möjlighet till

avvägning inom en begränsad marginal med hänsyn till omständigheter, som fritt bedömas av domkapitlet, synes mig tillfredsställande. Den fria bedömningsrätt för domkapitlet, som statens lönenämnd ifrågasatt, kan jag dock ej tillstyrka.

III. Kyrkomusikernas löneställning.

Lärlönesakkunniga. Enligt lärlönesakkunnigas förslag skola organisterna alltid vara lönegradsplacerade i egenskap av ordinarie, extra ordinarie eller extra; biträdande kyrkomusiker skola vara lönegradsplacerade i egenskap av extra ordinarie eller extra eller ock arvodesavlönade; kantorerna skola dels åtnjuta sin avlöning såsom ordinarie folk- eller småskollärare och dels uppbara arvode per veckotimme (kantorstillägg) för den kyrkomusikaliska tjänstgöringen; orgelspelarna skola endast åtnjuta arvoden, avvägda efter samma grunder som kantorstilläggen.

Organister.

KMU:s förslag.

Den av KMU föreslagna löneregleringen för kyrkomusikerna anslöt sig till civila avlöningsreglementet och civila icke-ordinarie-reglementet med där angivna lönegrader. Nämnda reglementen ersattes den 1 juli 1947 av statens allmänna avlöningsreglemente (Saar), där ändrade lönegradsbeteckningar och lönegradsnummer tillämpas. Lönen i dessa lönegrader är högre än i motsvarande lönegrader i det äldre lönesystemet. De av KMU föreslagna lönegraderna och motsvarande lönegrader i det nya lönesystemet framgå av följande uppställning. Till jämförelse angivas lönegraderna för musiklärare.

Befattning	Lönegrad enligt KMU	Motsvarande lönegrad i Saar
<i>Självständig kyrkomusiker (organist)</i>		
a) domkyrkoorganist i distrikt med minst 23 600 invånare	Ky O 24	Ca 27
b) annan ordinarie självst. kyrkomusiker	Ky O 23	Ca 26
c) extra ordinarie självst. kyrkomusiker	Ky Eo 21	Ce 24
<i>Biträdande kyrkomusiker</i>		
A. särskild kyrkomusiker:		
extra ordinarie	Ky Eo 17	Ce 21
extra	Ky Ex 16	Cg 18
B. vikarierande kyrkomusiker (för självst. kyrkomusiker eller kyrkomusiker-folkskollärare):		
extra ordinarie	Ky Eo 16	Ce 20
extra	Ky Ex 15	Cg 17

Befattning	Lönegrad enligt KMU	Motsvarande lönegrad i Saar
<i>Musiklärare vid allmänna läroverk m. fl. läroanstalter.</i>		
Nuvarande lönegrad enligt civila avlöningsreglementet resp. civila icke-ordinariereglementet:		
ordinarie A 20	—	Ca 23
extra ordinarie Eo 18	—	Ce 22
1941 års lärarlönesakkunnigas förslag:		
ordinarie:		
högre allmänt läroverk	—	Ca 23
normallönegrad (realskolor m. fl.)	—	Ca 22
extra ordinarie:		
(normallönegrad)	—	Ce 21
1948 års riksdagsbeslut:		
ordinarie:		
högre allmänt läroverk	—	Ca 23
normallönegrad (realskolor m. fl.)	—	Ca 21
extra ordinarie:		
(normallönegrad)	—	Ce 20

Enligt KMU (Del II s. 125) borde ordinarie självständig kyrkomusikertjänst placeras åtminstone tre lönegrader högre än den högsta, som fastställdes för musiklärare, för vilken krävdes endast musiklärarexamen. För dylik kyrkomusikerbefattning föreslog KMU fördenskull lönegrad A 23. Domkyrkomusikerna, som skulle åläggas särskilda arbetsuppgifter, borde i distrikt, där de kyrkomusikaliska uppgifterna motsvarade lägst fulltids-tjänst, placeras en lönegrad högre eller i A 24. Denna lönegrad torde bliva tillämplig vid domkyrkorna i Uppsala, Linköping, Västerås, Lund och Karlstad.

Det skulle enligt KMU (s. 127) varit önskligt, att extra ordinarie självständiga kyrkomusikertjänster finge samma lönegradsplacering som motsvarande ordinarie tjänster, helst som den reella avlöningen vid de förra, med hänsyn till deras karaktär av deltidstjänster, ändock i förekommande fall måste bli mer eller mindre reducerad. I betraktande av de principer, som vid regleringar av befattningshavargrupper med i viss mån jämförliga uppgifter dittills syntes ha upprätthållits, hade dock KMU icke ansett sig kunna för de extra ordinarie självständiga deltidstjänsterna föreslå högre lönegrad än den som låg två lönegrader lägre än för motsvarande ordinarie kyrkomusikertjänst eller alltså Ky Eo 21. Den avgörande synpunkten måste emellertid vara, huruvida en fullgod rekrytering kunde säkerställas med en dylik lönegradsplacering. Om denna icke bleve nöjaktig, borde avlöningsfrågan i tid tagas under förnyat övervägande.

I en reservation till betänkanDET framhöllö två av utredningens ledamöter, att av de självständiga kyrkomusikertjänsterna, som approximativt kunde beräknas till c:a 500, endast 75 à 100 torde komma att inrättas såsom ordinarie befattningar. Utsikterna för de extra ordinarie att erhålla ordinarie tjänst vore sålunda mycket små, och de kunde under inga förhållanden rubriceras såsom rekryteringsanställda. Fastmera komme flertalet av dem

icke att nå ordinarie anställning. Då kompetenskraven dessutom vore desamma som för ordinarie och de skulle stå till förfogande för fyllnadstjänstgöring, förordade reservanterna lönegraden Ky Eo 23.

Lärlönesakkunnigas tidigare uttalanden.

I yttrande den 30 september 1946 över KMU:s betänkande del II anförde lärlönesakkunniga bland annat följande.

Vid bedömning av löneställningen för självständiga kyrkomusiker syntes hänsyn böra tagas icke blott till kompetensfordringarna utan även och kanske i främsta rummet till de med befattningen förenade arbetsuppgifterna. De sakkunniga ansåge det motiverat, att självständig kyrkomusiker, särskilt med hänsyn till tjänstgöringens egenart, erhöles en förmånligare löneställning än musklärare. En större löneskillnad skulle emellertid bli till påtagligt men för skolväsendet, om därigenom de musklärare, som hade uteslutande skoltjänstgöring, i stor utsträckning komme att söka och erhålla kyrkomusikerbefattningar. Täta ombyten å tjänsterna vid de högre allmänna läroverken kunde befaras äga rum till men för undervisningen. De sakkunniga hade tidigare uttalat, att skäl syntes föreligga för att självständig kyrkomusikertjänst placerades lägst två eventuellt tre lönegrader högre än övningslärartjänst i musik. Enligt de sakkunnigas mening borde denna skillnad räknas i förhållande till normallönegraden för musklärartjänsterna. På grund härav kunde de sakkunniga icke tillstyrka, att självständig kyrkomusiker placerades högre än i lönegrad A 21 (Ca 24). Skillnaden bleve då tre lönegrader. Vidare ifrågasatte de sakkunniga, om icke extra ordinarie självständiga kyrkomusiker borde erhålla en i förhållande till de ordinarie gynnsammare löneställning än som förordats av majoriteten inom KMU.

Lärlönesakkunnigas förslag.

Lärlönesakkunniga föreslå följande löneställning för organisterna:

	Lönegrad
Domkyrkoorganist	Ca 26
Annan ordinarie organist	Ca 24
Extra ordinarie organist	Ce 24
Extra organist	
med högre organistexamen, högre kantorsexamen och musklärarexamen	Cg 21
med minst en av nämnda examina	Cg 20
med organist- och kantorsexamen	Cg 16

Till stöd för dessa förslag anförde de sakkunniga i huvudsak följande.

De sakkunniga ha tidigare uttalat, att de ansåge, att organist borde erhålla en något högre lönegradsplacering än musklärare. Detta vore motiverat med hänsyn dels till de högre kompetenskrav, som uppställts för innehavare av organisttjänst, dels till att de kyrkomusikaliska åliggandena till

väsentligt del måste fullgöras å sön- och helgdagar eller eljest å tid, som ofta faller utanför den för flertalet andra befattningshavare fastställda dagliga arbetstiden. Om hänsyn kunde tagas enbart till nu nämnda omständigheter, skulle enligt de sakkunnigas mening skäl kunna anses föreligga för en jämförelsevis hög lönegradsplacering. Vid ställningstagandet till denna fråga ha de sakkunniga dock icke kunnat bortse från vad som i det föregående anförts angående tjänsteuppgifternas omfattning. I nämnda avsnitt ha de sakkunniga framhållit svårigheten att exakt angiva den effektiva tjänstgöringstiden för kyrkomusiker samt att det i varje fall kan ifrågasättas, om icke vid beräkandet av tjänstgöringens omfattning timalen blivit något för höga.

I nära samband med nu berörda förhållanden står frågan om det veckotimal, som skall anses motsvara full tjänstgöring. Detta föreslås bliva fastställt till 30. Nämnda timal måste, särskilt med hänsyn till vad som i det föregående anförts rörande svårigheten att exakt angiva tjänstgöringstiden i bestämda timal, betecknas som lågt. De sakkunniga ha emellertid på förut anförda skäl ansett sig icke kunna eller böra föreslå några mera väsentliga ändringar i KMU:s förslag angående beräkningsgrunderna för fastställande av tjänstgöringstidens omfattning. Däremot ha de sakkunniga vid sitt ställningstagande till frågan om lönegradsplaceringen icke kunnat underlåta att taga viss hänsyn till nyssnämnda förhållanden.

De sakkunniga vidhålla sin tidigare intagna ståndpunkt, nämligen att ordinarie organist med hänsyn till utbildning och tjänstgöringsförhållanden bör erhålla högre lön än musklärare. På grund av vad de sakkunniga anført såväl i förut avgivna yttranden som i förevarande sammanhang anse de sig dock icke kunna förorda högre placering än i lönegrad 24, eller en lönegrad högre än ordinarie musklärare vid högre allmänt läroverk (Ca 23) och tre lönegrader över normallönegraden för musklärare (Ca 21).

Extra ordinarie organister torde vanligen ej få full tjänstgöring motsvarande 30 veckotimmar. Enligt KMU:s förslag skulle lönen för dem reduceras med tre procent för varje veckotimme, som tjänstgöringen understiger 30 veckotimmar. Då de sakkunniga för övningslärarna förordat, att motsvarande reduktion skulle ske med $\frac{1}{30}$ ($3\frac{1}{3}\%$), torde detsamma också böra gälla för extra ordinarie organister.

Antalet extra ordinarie organister torde bli avsevärt större än antalet ordinarie organister. Man torde icke heller kunna räkna med att organister i samma utsträckning som lärare söka sig till större och bättre avlönade tjänster. Redan det kommunala tillsättningsförfarandet torde försvåra en sådan övergång. De extra ordinarie organisttjänsterna torde därför bli slut-tjänster i långt större utsträckning än de extra ordinarie tjänsterna för övningslärare. Dessa ha placerats endast en lönegrad lägre än normallönegraden för ordinarie övningslärare, emedan de ha mindre utsikter att vinna ordinarie anställning än ämnelärare. Då detta förhållande torde bli än mera markerat för organister och man här ej kan tala om någon egentlig beföringång, förorda de sakkunniga, att extra ordinarie organister placeras i lönegrad med samma nummer som ordinarie organister eller i lönegrad Ce 24. Nämnda förhållanden tala för att även organister med mindre än full tjänstgöring borde kunna beredas ordinarie anställning. De sakkunniga ha dock icke ansett sig böra framlägga förslag härom.

Domkyrkoorganisterna få en central ställning i musiklivet inom stiftet.

Då rekryteringen till dessa betydelsefulla poster bör underlättas, förorda de sakkunniga, att samtliga domkyrkoorganister placeras i lönegrad Ca 26.

Vikarie å organisttjänst skall enligt de sakkunnigas förslag ej kunna erhålla extra ordinarie anställning. Däremot skall förordnande med vikariatslön kunna meddelas. I andra fall skall vikarie å organisttjänst anställas som extra. I många fall torde det emellertid ej bli möjligt att erhålla vikarie, som avlagt de tre examina, som krävas för innehav av organisttjänst. Även vikarier med lägre utbildning böra emellertid kunna anställas som extra.

De sakkunniga förorda därför, att olika lönegrader fastställas för extra organist allt efter hans behörighet.

Biträdande kyrkomusiker.

För extra ordinarie biträdande kyrkomusikertjänst föreslå lärarlönesak-kunniga följande löneställning, nämligen

lönegrad Ce 24, därest för innehav av tjänsten kräves högre organistexamen, högre kantorsexamen och musiklärarexamen,

lönegrad Ce 22, därest för innehav av tjänsten kräves minst en av nämnda examina,

lönegrad Ce 18, därest för innehav av tjänsten kräves organist- och kantors-examen.

Till stöd för dessa förslag anföra de sakkunniga i huvudsak följande.

Tjänst såsom biträdande kyrkomusiker skall endast kunna inrättas efter medgivande av Kungl. Maj:t. Biträdande kyrkomusiker skall kunna anförtros olika arbetsuppgifter t. ex., de kyrkomusikaliska uppgifterna i särskild allmän gudstjänstlokal, jordfästningar eller andra uppgifter. Allt efter arbetsuppgifternas art bestämmer Kungl. Maj:t tillika kompetenskraven för tjänsten och om den skall vara extra ordinarie eller arvodesbefattning. Vikarie å extra ordinarie tjänst skall kunna anställas som extra.

Extra ordinarie biträdande kyrkomusiker bör kunna anförtros arbetsuppgifter, som väsentligen motsvara organists, t. ex. även fri musikundervisning och fyllnadstjänstgöring. I så fall bör med tjänsten förenas samma kompetenskrav som för organisttjänst och även lönen bör vara densamma. I andra fall, då arbetsuppgifterna äro mindre skiftande, böra lägre kompetenskrav uppställas och lönen samtidigt bli lägre.

De sakkunniga ha ansett det lämpligt att fastställa olika lönegrader för extra ordinarie biträdande kyrkomusiker, allt efter de kompetenskrav Kungl. Maj:t fastställer för tjänsten med hänsyn till arbetsuppgifternas art.

Beträffande löneställningen för extra tjänst såsom biträdande kyrkomusiker ha de sakkunniga anfört och föreslagit följande.

Vikarie å extra ordinarie biträdande kyrkomusikertjänst bör kunna anställas som extra under liknande förutsättningar som vikarie å organisttjänst. Här bör dock lönegraden variera efter dels kompetenskraven för tjänsten, dels vikariens kompetens. De sakkunniga föreslå följande lönegrader.

Lönegrad

Extra biträdande kyrkomusiker å tjänst med kompetenskraven

högre organist- och högre kantorsexamen samt musiklärarexamen	Cg 21
minst en av nämnda examina	Cg 20
organist- och kantorsexamen	Cg 16

Den extra kyrkomusikern bör dock ej placeras i högre lönegrad än som även hans egen utbildning berättigar till. Har vikarie å tjänst med kompetenskravet högre organist- och högre kantorsexamen endast organist- och kantorsexamen skall han alltså placeras i lönegrad Cg 16. Har vikarie å sådan tjänst högre organist- och högre kantorsexamen samt musiklärarexamen skall han placeras i lönegrad Cg 20, således ej i lönegrad Cg 21.

Slutligen ha lärlönesakkunniga föreslagit att, om Kungl. Maj:t bestämmer, att biträdande kyrkomusikertjänst endast skall vara förenad med arvode, Kungl. Maj:t även skall fastställa arvodets storlek.

Kantorer.

KMU:s förslag.

KMU föreslog följande kantorstillägg.

Lönegrupp	1	2	3	4	5
Antal veekotimmar	7	8—9	10—11	12—13	14—15
Kronor för år	1 416	1 686	1 956	2 226	2 496

Å kantorstilläggen skulle enligt KMU utgå rörligt tillägg och i konsekvens härmed även kristillägg, vilka tillägg för närvarande utgå med tillhoppa 39,4 %.

Lärlönesakkunnigas tidigare uttalanden.

I yttrande den 30 september 1946 över KMU:s betänkande del II förordade lärlönesakkunniga, att kantorstilläggen skulle utgå med fixa belopp i ett antal lönegrupper, varå rörligt tillägg icke borde utgå. Enligt de sakkunnigas förslag borde kantorstilläggen i lönegrupperna 1—5 utgöra 1 500, 1 800, 2 100, 2 400 och 2 700 kronor.

Lärlönesakkunnigas förslag.

I det nu förevarande betänkandet föreslå lärlönesakkunniga, att kantorstilläggen utformas efter samma grunder som timarvoden enligt kungörelsen den 5 september 1947 (nr 680) angående timarvoden till vissa lärare vid civila och militära skolor. Kantorstillägget föreslås fastställt till timarvode per veekotimme efter TC 20, d. v. s. $\frac{1}{30}$ av årslönen i 20 löneklassen. För vikarie å kantorstjänst, som förordnats att uppehålla både lärartjänsten och de kyrkomusikaliska åliggandena, föreslås kantorstillägg efter TC 18.

Till stöd för dessa förslag anföra de sakkunniga följande.

Omfattningen av kantorernas tjänstgöring kommer att variera i olika distrikt allt efter folkmängd och kyrkliga förhållanden. Med hänsyn härtill förorda de sakkunniga i likhet med KMU, att tjänstgöringens omfattning fastställas att motsvara visst antal veckotimmar. Beräkningsgrunderna här för angivas i de sakkunnigas förslag till kyrkomusikerstadga. I så fall bestämmas kantorstillägget enklast genom att fastställa arvudet till visst belopp för varje veckotimme. Tillägget ändras alltså automatiskt efter tjänstgöringens omfattning. Indelning av tjänsterna i lönegrupper behöver sålunda ej ifrågakomma.

Kantorstillägget kommer då att i sin utformning förete stora likheter med timarvudet till timlärare. Då timlärarnas arvoden numera variera i förhållande till ändringarna i pristalet, förorda de sakkunniga, att så bör vara fallet även beträffande kantorstillägget. Både KMU och de sakkunniga ha tidigare förordat, att kantorstillägget icke skulle vara dyrortsgraderat. Då kommunala tillägg ej skulle få utgå å tilläggen, och dessa förete stora likheter med de timarvoden, som utgå för tjänstgöring utöver full tjänstgöring som lärare, vilja de sakkunniga numera förorda, att de dyrortsgraderas. I så fall bli kantorstilläggen helt utformade efter samma grunder som timarvodena för veckotimme enligt kungörelsen 1947: 680.

Av praktiska skäl föreslå de sakkunniga, att kantorstillägget för veckotimme bestämmas enligt samma grunder som timarvoden enligt nämnda kungörelse. Då för både organist och musiklärare 30 veckotimmar anses motsvara full tjänstgöring, bör som kantorstillägg utgå ett TC-arvode, d. v. s. $\frac{1}{30}$ av årslönen i den löneklass, som fastställs för tillägget.

Vid bestämmande av den löneklass, enligt vilken timarvudet skall beräknas, bör hänsyn tagas till den utbildning, som kräves för vinnande av behörighet till tjänsten och till de förhållanden, under vilka de kyrkomusikaliska arbetsuppgifterna skola utföras. I fråga om utbildningen gäller, att innehavare av kantorstjänst skall ha avlagt examina, som medför behörighet till två olika tjänster, nämligen folk- eller småskolläraryxamen samt organist- och kantorsexamen. Vad angår arbetsuppgifterna bör hänsyn tagas icke blott till omfattningen av de kyrkomusikaliska åliggandena utan även till att dessa skola fullgöras vid sidan av full tjänstgöring som folk- eller småskollärare. Vidare bör avseende fästas vid att kantor har sin kyrkomusikaliska tjänstgöring förlagd till sön- och helgdagar samt till tid efter den dagliga skoltjänstgöringens slut eller till kvällstimmar. Under pågående läsår är sålunda flertalet befattningshavare bundna av sin tjänstgöring alla dagar i veckan, bortsett dock från under läsåret infallande lov dagar i skolan. Dessutom måste de kyrkomusikaliska åliggandena fullgöras även under tid, då undervisning ej pågår i skolan.

Med hänsyn till nu nämnda förhållanden kunna vid ställningstagandet till frågan om lämplig löneklass för bestämmande av timarvode för kantor några jämförelser knappast göras med för andra befattningshavare fastställda timarvoden. I förevarande fall gäller det sålunda att välja en löneklass, som medför ett med hänsyn till utbildning, arbetsuppgifter och de särskilda förhållanden, under vilka tjänstgöringen i regel måste fullgöras, skäligt arvode. Efter olika överväganden ha de sakkunniga funnit sig böra förorda timarvode för veckotimme enligt TC 20. Härvid förutsättes, att

kantorstilläggets storlek blir oberoende av om befattningshavaren avlagt folkskollärarexamen eller småskollärarexamen.

Beloppen för det föreslagna kantorstillägget, inberäknat 12 % förhöjning, framgå av följande uppställning.

Antal vecko- timmar	Ortsgrupp				
	1	2	3	4	5
	kronor				
1	255	267	280	292	304
2	510	534	560	584	608
3	765	801	840	876	912
4	1 020	1 068	1 120	1 168	1 216
5	1 275	1 335	1 400	1 460	1 520
6	1 530	1 602	1 680	1 752	1 824
7	1 785	1 869	1 960	2 044	2 128
8	2 040	2 136	2 240	2 336	2 432
9	2 295	2 403	2 520	2 628	2 736
10	2 550	2 670	2 800	2 920	3 040
11	2 805	2 937	3 080	3 212	3 344
12	3 060	3 204	3 360	3 504	3 648
13	3 315	3 471	3 640	3 796	3 952

Orgelspelare.

Lärlönesakkunniga föreslå, att till orgelspelare skola utgå arvoden efter samma grunder som till kantorer. Det framhålles, att arvoden till orgelspelarna dock böra vara avsevärt lägre. Vidare böra de enligt de sakkunnigas mening differentieras så till vida, att den, som avlagt organist- och kantorsexamen, erhåller ett högre arvode. De sakkunniga föreslå arvode TC 16 för dem, som lägst avlagt organist- och kantorsexamen, och TC 10 för övriga.

Arvodet för *en veckotimme* enligt dessa grunder, inklusive 12 % förhöjning, framgår av följande uppställning.

Timarvode	Ortsgrupp				
	1	2	3	4	5
	kronor för veckotimme				
TC 10	166	173	181	189	197
TC 16	215	225	236	246	256

Remissutlåtandena. De sakkunnigas förslag till löneställning för kyrkomusikerna ha föranlett uttalanden i de flesta remissutlåtandena. Dessa uttalanden ha uppvisat rätt stora divergenser. Ungefär hälften av remissmyndigheterna ha emellertid godtagit förslagen utan någon erinran. Sålunda har *skolöverstyrelsen* funnit den föreslagna löneställningen väl avvägd, *domkapitlet i Uppsala* har funnit de sakkunnigas förslag välmotiverade och *domkapitlet i Härnösand* har ansett domkyrkoorganistens placering två lönegrader över annan organist vara väl avvägd och icke heller ansett någon vägande invändning kunna riktas mot de övriga lönesättningarna. *Domkapitlet i Stockholm* har uttalat, att den föreslagna lönesättningen syntes domkapitlet vara sådan, att den kunde tänkas stimulera intresset för musikutbildning, såväl sådan som syftade till organisttjänst som sådan, som avsåge kantorstjänst. *Kammarkollegium* har uttalat, att vad de sakkunniga föreslagit beträffande löneställningen icke givit kollegiet anledning till annan erinran än att kollegiet ifrågasatte, huruvida icke för det fall, att med stöd av Kungl. Maj:ts medgivande (24 § 4 mom. i stadgeförslaget) anställts organist med lägre kompetens än den eljest föreskrivna, en lägre lönegradsplacering för sådan organist vore motiverad i överensstämmelse med vad de sakkunniga för liknande fall förordad beträffande extra ordinarie och extra biträdande kyrkomusiker. *Statens lönenämnd* har godtagit de sakkunnigas förslag med två smärre undantag, avseende den mellanliggande lönegraden för extra organister och biträdande organister samt fastställande av minimibelopp i fråga om kantorsbelopp. Lönenämnden har beträffande den föreslagna löneställningen anfört i huvudsak följande.

Beträffande ordinarie organist ha de sakkunniga förordat inplacering i lönegraden Ca 24 eller en lönegrad högre än ordinarie musiklärare vid högre allmänt läroverk (Ca 23) och tre lönegrader över normallönegraden för musiklärare (Ca 21). KMU hade för sin del förordat dåvarande lönegraden A 23. De sakkunnigas förslag i denna del ansluter sig till vad allmänna lönenämnden i särskilda utlåtanden den 27 juni 1945 och den 27 september 1946 förordat med anledning av KMU:s förslag; statens lönenämnd finner icke anledning att framställa erinran mot förslaget i denna del.

För domkyrkoorganisterna har förordats inplacering i lönegraden Ca 26. I utlåtandet den 27 september 1946 har allmänna lönenämnden sagt sig icke kunna tillstyrka högre lönegrad för domkyrkomusikerna än A 22 (Ca 25). Med hänsyn till de fordringar i olika hänseenden, som torde komma att ställas på ifrågavarande tjänstemän, vill statens lönenämnd nu icke motsätta sig den av de sakkunniga föreslagna lönegradsplaceringen, därvid lönenämnden särskilt beaktat den centrala ställning inom stiftens musikliv, som domkyrkomusikerna i allmänhet torde komma att intaga.

Vad de sakkunniga föreslagit beträffande löneställningen för vikarie å organisttjänst och biträdande kyrkomusiker föranleder i övrigt icke annat uttalande från lönenämndens sida, än att nämnden uppmärksammat, att vad beträffar de föreslagna lönegradsserierna för extra organist och extra biträdande kyrkomusiker förordats användning av de intilliggande löne-

graderna Cg 21 och Cg 20. Lönenämnden vill ifrågasätta, huruvida icke tjänsterna böra differentieras å 21 och 19 lönegraderna. Vid sin granskning av de sakkunnigas förslag beträffande löneställningen för vikarie å organisttjänst har lönenämnden övervägt att i enlighet med eljest gällande principer för extra organist med samma behörighet som ordinarie föreslå enahanda lönegradsplacering som för ordinarie organist. Då lönenämnden förutsätter, att vikarie i allmänhet icke kommer att fullgöra ordinarie organists åligganden i samtliga hänseenden och att vikarie i många fall befinner sig i begynnelsestadiet av sin bana, har lönenämnden ansett sig böra godtaga de sakkunnigas förslag, särskilt som vid längre förordnanden å ordinarie tjänst vikariatslön skall utgå.

Vidkommande kontorerna framhålles att omfattningen av deras tjänstgöring kommer att variera i olika distrikt allt efter folkmängd och kyrkliga förhållanden. Med hänsyn därtill föreslå de sakkunniga i likhet med KMU, att tjänstgöringens omfattning fastställles att motsvara ett visst antal veckotimmar. På anförda skäl, främst praktiska, förordas att kantorstillägget för veckotimme bestämmes enligt samma grunder som timarvodet för timlärare (kung. 1947: 680). Efter olika överväganden ha de sakkunniga funnit sig böra förorda timarvode för veckotimme enligt TC 20. Med hänsyn till den bundenhet, som även en tjänstgöring av endast 1 eller 2 timmar per vecka medför, finner lönenämnden den ersättning, som föreslagits för kantorer med nämnda tjänstgöringstid, för låg. Då vidare oberoende av tjänstgöringsskyldighetens omfattning erfordras samma utbildning, får lönenämnden förorda, att ersättningen för dessa grupper av kantorer höjes och får härutinnan föreslå, att densamma fastställles till det belopp, som avses skola utgå vid en tjänstgöringsskyldighet av 3 veckotimmar. I övrigt finner lönenämnden icke anledning till erinran mot förslaget i nu förevarande delar.

I övriga remissutlåtanden ha mer eller mindre långt gående ändringsyrkanden framställts beträffande de centrala löneförslagen. *Statskontoret*, som icke haft något att erinra mot storleken av de föreslagna kantorstilläggen och arvodena till orgelspelare, har icke kunnat tillstyrka högre lönegrad än Ca 23 såsom normallönegrad för organister. I överensstämmelse härmed har ämbetsverket förordat lönegrad Ca 25 för domkyrkoorganisterna. För de extra ordinarie organisterna har statskontoret föreslagit lönegrad Ce 23, d. v. s. samma lönegrad som för de ordinarie. Som motivering härför har bland annat anförts, att vid bifall till statskontorets yrkande, att den fria musikundervisningen icke skall få medräknas vid bedömande av frågan om en organisttjänst skall vara ordinarie eller extra ordinarie, komme ett flertal tjänster att bliva extra ordinarie i stället för ordinarie. För extra ordinarie biträdande kyrkomusiker har statskontoret föreslagit lönegrad Ce 23, Ce 20 eller Ce 18 och för extra organist, som endast avlagt en av de tre högre examina, högst Cg 18. *Domkapitlet i Lund*, som ansett KMU:s förslag som ett minimum, har icke på någon punkt kunnat godtaga lärarlönesakkunnigas förslag. Domkapitlet har också återupprepat ett tidigare framfört krav om en undantagsställning (särskilt hög löneställning)

för domkyrkoorganisten i Lund. *Domkapitlet i Göteborg* har uttalat, att domkyrkoorganisterna, med hänsyn till att dessa tjänster komma att bliva särskilt krävande, borde placeras i lönegrad svarande mot minst Ca 27. Domkapitlet har vidare ansett en skälig förhöjning av arvodena till orgelspelare befogad. *Musikaliska akademiens styrelse* har såsom sin mening uttalat, att lönesättningen för organist, ordinarie såväl som extra ordinarie, bör bliva åtminstone lönegrad Ca 26. Slutligen har *Sveriges allmänna organist- och kantorsförening* förklarat sig vidhålla tidigare framförda krav om organisternas placering i lönegraderna Ca 27 och Ce 27 och om kantorstilllägg till belopp, som ungefär motsvarade TC 23.

Föredraganden. Lärarlönesakkunnigas förslag i fråga om löneställningen för kyrkomusikerna ha godtagits utan någon erinran eller med oväsentliga ändringsyrkanden av ett flertal remissmyndigheter, såsom statens lönenämnd, kammarkollegium, skolöverstyrelsen och tre domkapitel (av de fem, till vilka betänkandet varit remitterat). Även jag har funnit förslagen i det hela väl avvägda och tillfredsställande motiverade. Jag tillstyrker därför att löneställningen fastställs i enlighet med de sakkunnigas förslag, dock med följande jämkningar. Den av kammarkollegium föreslagna placeringen i lägre lönegrad av organist, som tillsatts efter Kungl. Maj:ts medgivande oaktat han ej har full kompetens, synes böra genomföras. Detsamma gäller den av lönenämnden föreslagna jämkningen av lönegraderna för extra organist och extra biträdande kyrkomusiker till Cg 21, 19 och 16 i stället för Cg 21, 20 och 16. Den minimiregel i fråga om kantorstilläggens belopp, som lönenämnden föreslagit, synes komma att erhålla mycket ringa betydelse. Då förslaget emellertid torde ha ett visst berättigande, kan jag tillstyrka dess genomförande. Härutöver får jag föreslå, att löneställningen för innehavare av extra ordinarie biträdande kyrkomusikertjänst, för vars innehav kräves minst en av de tre högre musikexamina, placeras i lönegraden Ce 21 i stället för i den av de sakkunniga föreslagna lönegraden Ce 22. Mitt förslag föranledes av att förenämnda extra ordinarie tjänsteman lämpligen ej bör placeras högre än en extra organist, som avlagt samtliga högre examina (Cg 21). Slutligen vill jag uttala, att jag icke kan förorda någon undantagsställning för domkyrkoorganisten i Lund. Därest en reglering nu skall ske, bör den enligt min mening göras generell.

IV. Övergångsförhållanden.

Lärarlönesakkunniga ha icke framlagt utformade förslag till övergångsbestämmelser till kyrkomusikerstadgan. Som skäl härför ha de sakkunniga anfört, att frågan om villkoren för nuvarande kyrkomusikers övergång på de nya tjänsterna utan ledigförklarande sammanhänger med utformningen

av det blivande avlöningsreglementet för kyrkomusiker. Övergångsbestämmelserna till kyrkomusikerstadgan böra därför utarbetas samtidigt med motsvarande övergångsbestämmelser till avlöningsreglementet. Emellertid ha de sakkunniga framlagt vissa allmänna synpunkter på dessa frågor.

De sakkunnigas uttalanden härom äro alltför omfattande för att kunna här återgivas. Deras allmänna inställning synes vara, att man icke bör hesitera för rätt vittgående specialbestämmelser vid övergången till det nya systemet, om därigenom kan vinnas, att övergången sker snabbare och omfattar flera distrikt och tjänster än eljest skulle bliva fallet. De sakkunniga ha bland annat gjort följande allmänna uttalande beträffande övergångsförhållandena.

Nyorganisationen av kyrkomusikerverksamheten torde i stor utsträckning komma att ske med beaktande av rådande förhållanden. Detta får även anses önskvärt, särskilt där kyrkomusiker har en fastare (ordinarie) anställning. I annat fall skulle den nu föreslagna regleringen för dem ofta ej kunna bliva tillämplig, och genomförandet av den nya organisationen skulle därigenom avsevärt fördröjas.

Föredraganden. Utan att taga någon ställning till frågan, vilka övergångsbestämmelser som böra meddelas att gälla vid den nya organisationens ikraftträdande, har jag velat i detta sammanhang uttala, att jag delar lärarlönesakkunnigas allmänna uppfattning om lämpligheten av att genom rätt vittgående övergångsanordningar påskynda en allmän övergång till det nya systemet. Bland de övergångsanordningar, som kunna förväntas bliva av särskild vikt på förevarande område, intaga dispenserna från uppställda krav på examina en framträdande plats. Möjligheterna att vid övergången giva dispens i större omfattning än eljest böra enligt min mening noggrant undersökas, varvid fördelen av en sådan anordning också bör vägas mot riskerna för en standardsänkning.

V. Kostnadsberäkningar.

Enligt uppgifter i KMU:s betänkande del I funnos i riket år 1943 sammanlagt 2 493 kyrkomusiker, av vilka 1 737 tillika voro folkskollärare. Med ledning av de vid ingången av år 1943 gällande avlöningsregleringarna beräknade KMU de sammanlagda avlöningskostnaderna för

kyrkomusiker tillika folkskollärare till	kr. 1 600 000
övriga kyrkomusiker till	» 2 450 000
	Summa kr. 4 050 000.

I del II av sitt betänkande beräknade KMU de blivande kostnaderna för avlöning till kyrkomusikerna under förutsättning, att den föreslagna tjänste-

organisationen skulle omedelbart genomföras över hela linjen, till 8 090 000 kronor per år.

Enligt KMU:s förslag beräknades alltså kostnaderna för kyrkomusikerna, sedan omorganisationen till fullo genomförts, bliva i runt tal dubbelt så stora som vid ingången av år 1943.

Lärlönesakkunniga ha också försökt verkställa en beräkning av de årliga kostnaderna vid ett genomförande av de sakkunnigas förslag. På grund av omöjligheten att nu avgöra hur den nya organisationen kommer att gestalta sig i detalj, kan en uppskattning av kostnaderna icke bliva annat än i hög grad approximativ. De sakkunniga ha uttryckligen betonat detta. Deras beräkningar ha givit vid handen, att de årliga avlöningskostnaderna vid den tidpunkt några år efter ikraftträdandet, då organisationen i huvudsak torde vara stabiliserad, torde komma att uppgå till i runt tal 9 000 000 kronor. Då årskostnaden vid bifall till KMU:s förslag (år 1946 uppskattad till c:a 8 milj. kronor) enligt lärlönesakkunnigas beräkningar nu måste angivas till omkring 10 milj. kronor med hänsyn till den statliga löneregleringen år 1947, skulle alltså lärlönesakkunnigas förslag innebära en kostnadsminskning på i runt tal 1 000 000 kronor per år i jämförelse med KMU:s förslag. Denna kostnadsminskning hänför sig enligt de sakkunnigas mening väsentligen till att de sakkunniga räknat med ett mindre antal organisttjänster än KMU. Därtill kommer, uttala de sakkunniga, att de sakkunniga föreslagit en lägre lönegrad för ordinarie organister och ett i regel lägre kantorstillägg.

VI. Upphävande av vakanssättningen i vissa fall.

Till lagen den 27 juni 1947 (nr 275) om kyrkomusiker finnes fogad bland annat en bestämmelse av innebörd, att, intill dess kyrkomusiker enligt denna lag blivit för församling anställd, skola — med visst undantag — de hittills gällande bestämmelserna om klockar-, organist- och kyrkosångarbefattningar alltjämt lända till efterrättelse beträffande nuvarande i församlingen inrättade sådana befattningar; dock att dylik äldre befattning icke må tillsättas med ny innehavare annorledes än genom förordnande tills vidare.

Vid kyrkomusikerlagens antagande förutsattes — enligt propositionen 1947: 233 — att slutgiltiga förslag beträffande den nya kyrkomusikerorganisationen skulle föreläggas 1948 års riksdag. Sedan så ej skett, har i skilda sammanhang och vid upprepade tillfällen påpekats de svårigheter, som genom den föreskrivna vakanssättningen uppstått såväl för församlingar och skoldistrikt som för de enskilda kyrkomusikerna. Framställningar om upphävande — helt eller delvis — av vakanssättningsföreskriften ha ock

gjorts. Senast har frågan upplagits i en motion till innevarande års riksdag (II: 131).

Lärlönesakkunniga ha i sitt betänkande framlagt förslag till en omedelbar uppmjukning av föreskriften om vakanssättning. De ha i detta hänseende anfört och föreslagit följande.

Lärlönesakkunniga hysa den uppfattningen, att den undantagslösa vakanssättningen icke längre bör upprätthållas, då nu kan förutses, att den nya organisationens genomförande ej heller kommer att ske under innevarande år. De sakkunniga föreslå, att en föreskrift om vakanssättning alltfört blir huvudregel, men att för församlingar och skoldistrikt skapas en möjlighet att efter särskild prövning få medgivande att återbesätta kyrkomusikertjänst med ordinarie innehavare. Såsom generell villkor för dylik återbesättande måste stadgas, att vid anställandet av ordinarie befattningshavare denne skall förklaras skyldig att underkasta sig de ändringar med avseende å t. ex. tjänstställningens art och omfattning samt avlöningsförmånernas storlek, som må komma att ske vid den nya organisationens genomförande.

Därest Kungl. Maj:t och riksdagen före eller i samband med en dylik uppmjukning av föreskriften om vakanssättning fatta principbeslut i fråga om den framtida organisationens utformande, torde därmed skapas möjlighet för domkapitlen att i de allra flesta fall avgöra, vilken tjänstetyp som vid organisationens genomförande kan förutsättas bli fastställd i viss församling. I dylika fall synas domkapitlen efter hörande av kyrkorådet och, beträffande förenad tjänst, även statens folkskolinspektör och vederbörande skolstyrelse, höra äga rätt att giva tillstånd till återbesättande med ordinarie innehavare. I övriga fall bör tillståndsfrågan av domkapitlet underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Därest en uppmjukning av vakanssättningsföreskriften skulle anses böra ske, innan principbeslut fattas i fråga om den framtida organisationens utformning, synes erforderligt, att frågan om tillstånd alltid avgöres av Kungl. Maj:t.

I remissutlåtandena har lärlönesakkunnigas förslag i förevarande hänseende tillstyrkts av samtliga myndigheter, som gjort uttalande i frågan.

Föredraganden. Med hänsyn till de stora svårigheter för både församlingar och kyrkomusiker, som den gällande undantagslösa vakanssättningen enligt samstämmiga viltnesbörd medfört, får jag tillstyrka, att Kungl. Maj:t inhämtar bemyndigande att utfärda bestämmelse om undantag i vissa fall vederbörande skolstyrelse höra äga rätt att giva tillstånd till återbesättande från föreskriften om vakanssättning. Därest riksdagen godtager de nu framlagda grunderna för kyrkomusikerorganisationen, torde på sätt lärlönesakkunniga föreslagit dispens från vakanssättningsföreskriften i regel få meddelas av vederbörande domkapitel och frågan endast undantagsvis behöva underställas Kungl. Maj:ts prövning.

VII. Hemställan.

Under åberopande av vad jag i det föregående anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna de framlagda nya grunderna för kyrkomusikerorganisationen samt för kyrkomusikernas avlönings- och anställningsförhållanden;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att utan hinder av övergångsbestämmelserna till lagen den 27 juni 1947 (nr 275) om kyrkomusiker utfärda bestämmelser om tillsättning av klockar-, organist- och kyrkosångarbefattningar i huvudsaklig överensstämmelse med 1941 års lärarlönesakkunnigas förslag i ämnet.

Vad föredragande statsrådet sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Lars Ekströmer.

1941 års lärarlönesakkunnigas förslag

till

KYRKOMUSIKERSTADGA.

I kap. Allmänna bestämmelser.

1 §.

Kyrkomusikerdistrikt.

1 mom. För kyrkomusikerverksamheten inom de territoriella församlingarna i riket enligt lagen den 27 juni 1947 (nr 275) om kyrkomusiker skola rikets stift vara indelade i kyrkomusikerdistrikt.

2 mom. Varje territoriell församling skall bilda ett kyrkomusikerdistrikt, såvida ej Kungl. Maj:t på grund av särskilda skäl föreskriver, att församling skall uppdelas på skilda distrikt eller helt eller delvis förenas med annan församling eller del därav till ett distrikt.

Församlingar, tillhörande skilda pastorat, må dock icke, vare sig helt eller delvis, förenas till ett kyrkomusikerdistrikt, såvida de icke ingå i en för vården av kyrkomusikaliska angelägenheter bildad samfällighet av två eller flera pastorat.

2 §.

Kyrkomusikertjänster.

1 mom. I varje kyrkomusikerdistrikt skall finnas en organisttjänst eller en kantorstjänst, såvida ej sådant förhållande föreligger, som i 4 mom. avses.

Organisttjänst är en självständig kyrkomusikalisk tjänst. Med organisttjänst må kunna förbindas skyldighet till fyllnadstjänstgöring såsom musiklejare vid läroanstalt, som i 13 § avses.

Kantorstjänst består av en kyrkomusikalisk tjänst och en folk- eller småskollärartjänst.

2 mom. I varje kyrkomusikerdistrikt, som omfattar stiftsstats domkyrkoför-
samling, skall finnas en organisttjänst, med vilken särskilda åligganden äro för-
bundna. Sådan organisttjänst benämnes *domkyrkoorganisttjänst*.

3 mom. Annan organisttjänst än domkyrkoorganisttjänst får, därest ej Kungl.
Maj:t annorlunda föreskriver, inrättas endast i kyrkomusikerdistrikt med högre
invånarantal än 5 000, såvitt distriktet består av stad eller del därav, och 7 000,
såvitt gäller annat distrikt.

Kantorstjänst får, därest ej Kungl. Maj:t annorlunda föreskriver, inrättas endast
i kyrkomusikerdistrikt med högst det invånarantal, som i föregående stycke sägs.

4 mom. I kyrkomusikerdistrikt, där de kyrkomusikaliska arbetsuppgifterna äro
av ringa omfattning och där kantorstjänst av skolorganisatoriska skäl ej lämpli-
gen kan inrättas eller bibehållas, må för fullgörande av de kyrkomusikaliska
uppgifterna efter medgivande av domkapitlet anställas en *orgelspelare*.

5 mom. I kyrkomusikerdistrikt, där arbetsuppgifterna så kräva, kan efter
medgivande av Kungl. Maj:t vid sidan av tjänst såsom organist eller kantor in-
rättas en eller flera *biträdande kyrkomusikertjänster*.

6 mom. Kyrkomusikerdistrikt äger att för särskilda kyrkomusikaliska upp-
gifter anställa annan kyrkomusiker än ovan sagts (församlingsmusiker), å vilken
denna stadga ej äger tillämpning.

3 §.

Anställningsformer.

1 mom. Domkyrkoorganisttjänst skall vara ordinarie och annan organisttjänst
ordinarie eller extra ordinarie.

Kantorstjänst skall vara ordinarie.

Biträdande kyrkomusiker innehar extra ordinarie tjänst eller arvodesbefatt-
ning.

Orgelspelare innehar arvodesbefattning.

2 mom. Vikarie å organisttjänst och biträdande kyrkomusikertjänst skall an-
ställas som extra eller mot arvode, där ej fråga är om vikariatsförordnande eller
vikariatslöneförordnande.

Vikarie å kantorstjänst skall anställas som extra ordinarie eller extra.

Vid ledighet å domkyrkoorganisttjänst äger domkapitlet förordna särskild
befattningshavare att tjänstgöra som musiksakkunnig inom domkapitlet.

4 §.

Tillsyn över den kyrkomusikaliska verksamheten.

Det allmänna inseendet över den kyrkomusikaliska verksamheten i stiftet ut-
övas av domkapitlet.

Närmare tillsyn över denna verksamhet inom varje församling tillkommer
kyrkorådet och kyrkoherden. Inom församlingar, vilka tillsammans bilda ett
kyrkomusikerdistrikt, tillkomma kyrkorådets här avsedda befogenheter försam-
lingarnas eller samfällighetens gemensamma kyrkoråd.

Där ej annat sägs, avses i denna stadga med *kyrkoråd* det kyrkoråd, som har
tillsyn över den kyrkomusikaliska verksamheten i distriktet.

5 §.

Fastställande av distriktsindelning och tjänstetyp.

1 mom. Med tjänstetyp avses i denna paragraf organisttjänst eller kantorstjänst.

2 mom. Förslag till distriktsindelning och tjänstetyp skola, om möjligt samtidigt till domkapitlet ingivas av kyrkorådet. Föreslår kyrkoråd kantorstjänst, skall dock förslaget överlämnas till skolstyrelsen. Sedan skolstyrelsen fattat beslut i anledning av kyrkorådets förslag, skall skolstyrelsen, vare sig den tillstyrker eller avstyrker förslaget, överlämna handlingarna i ärendet till statens folkskolinspektör. Denne har att till domkapitlet vidarebefordra handlingarna jämte eget yttrande.

Finner kyrkoråd efter samråd med skolstyrelsen sådana omständigheter föreligga, som i 2 § 4 mom. sägs, må kyrkoråd föreslå, att orgelspelare får anställas för viss tid.

Till förslag, som i detta moment sägs, skall fogas erforderlig utredning om bland annat de arbetsuppgifter, som komma att åvila kyrkomusikern, samt i förekommande fall möjligheterna till fyllnadstjänstgöring. Beträffande fyllnadstjänstgöring skall utredningen grundas på uppgift i detta hänseende från skolöverstyrelsen eller i fråga om folkskolan från skolstyrelsen.

3 mom. Förslag till distriktsindelning och tjänstetyp skola ingivas i god tid innan organist- eller kantorstjänst beräknas bliva ledig och kyrkorådet finner ändring i berörda hänseenden påkallad, ävensom eljest när särskilda omständigheter därtill föranleda.

Finner kyrkorådet vid uppkommen ledighet sådan ändring ej påkallad, skall kyrkorådet likväl till domkapitlet anmäla ledigheten.

4 mom. Även utan att förslag därom avgivits, äger domkapitlet, när särskilda skäl därtill föranleda, till omprövning upptaga frågorna om distriktsindelning och tjänstetyp. I sådant fall åligger det kyrkoråd och skolstyrelse att på anmodan av domkapitlet verkställa erforderlig utredning.

5 mom. Domkapitlet fastställer distriktsindelning utom i följande fall, då fråga därom skall underställas Kungl. Maj:t för avgörande, nämligen om domkapitlet finner,

a) att församling bör uppdelas på skilda distrikt eller helt eller delvis förenas med annan församling eller del därav till ett distrikt, och det ej gäller bibehållande av förut fastställd indelning;

b) att sådan distriktsindelning bör ändras, som blivit fastställd av Kungl. Maj:t.

6 mom. Domkapitlet fastställer tjänstetyp utom i följande fall, då fråga därom skall underställas Kungl. Maj:t för avgörande, nämligen om domkapitlet finner,

a) att organisttjänst bör inrättas i distrikt med lägre invånarantal än det, som i 2 § 3 mom. sägs, och det ej gäller bibehållande av tjänstetyp, som fastställts av Kungl. Maj:t;

b) att organisttjänst bör ändras till kantorstjänst;

c) att kantorstjänst bör inrättas eller bibehållas i distrikt med högre invånarantal än det, som i 2 § 3 mom. sägs;

d) att kantorstjänst bör inrättas eller bibehållas, men skolstyrelsen eller statens folkskolinspektör avstyrkt förslag därom.

Därest organisttjänst fastställs såsom tjänstetyp, skall jämväl föreskrivas, huruvida tjänsten skall vara ordinarie eller extra ordinarie.

Därest domkapitlet äger fastställa även distriktsindelningen, böra domkapitlets beslut om distriktsindelning och tjänstetyp fattas samtidigt.

Tillstånd att anställa orgelspelare må av domkapitlet meddelas tills vidare för viss tid, som för varje gång ej må överstiga fem år.

6 §.

Inrättande av tjänst som biträdande kyrkomusiker.

Efter beslut av i kyrkomusikerdistrikt ingående församling eller församlingar om inrättande av tjänst som biträdande kyrkomusiker ingives framställning härom av kyrkorådet till domkapitlet, som har att med eget yttrande överlämna densamma till Kungl. Maj:t för avgörande. Vid framställningen skall kyrkorådet foga utredning om de arbetsuppgifter, som komma att förenas med tjänsten.

Vid medgivande att inrätta tjänst som biträdande kyrkomusiker bestämmer Kungl. Maj:t tillika anställningsformen och kompetensfordringarna för tjänsten.

Tjänst som biträdande kyrkomusiker må ej indragas annat än efter medgivande av domkapitlet.

7 §.

Instruktion.

För varje kyrkomusikertjänst skall domkapitlet fastställa en instruktion, i vilken med tjänsten förenade åligganden enligt denna stadga närmare regleras.

Förslag till instruktion upprättas av kyrkorådet. Innan förslaget insändes till domkapitlet, skall kyrkorådet över detsamma inhämta yttrande av kyrkoherden i pastoratet, såvida han ej deltagit i beslutet, rektor beträffande organisttjänst med fyllnadstjänstgöring, skolstyrelsen och statens folkskolinspektör beträffande kantorstjänst och tjänstinnehavaren, om sådan finnes.

Vad nu sagts gäller även ändring av instruktion.

8 §.

Jämkning i åligganden.

Kyrkomusiker är pliktig underkasta sig de jämknings i sina tjänståligganden, som föranledas av ändringar i denna stadga, i instruktionen för tjänsten eller i indelningen i kyrkomusikerdistrikt.

9 §.

Skolöverstyrelsen, rektor m.m.

1 mom. Vad i stadgan sägs om skolöverstyrelsen skall i tillämpliga delar avse musikaliska akademien beträffande läroanstalter under dess inseeende.

2 mom. Föreskrifter i stadgan, som avse rektor, skola, där annat ej angives, beträffande folkskolan i tillämpliga delar avse distriktsöverlärare eller kommunal folkskolinspektör, eller, om sådan ej finnes, skolstyrelsens ordförande.

3 mom. Med skolstyrelse inom folkskolan avses i stadgan folkskolestyrelsen i kommun, där lagen den 6 juni 1930 om skolstyrelse i vissa kommuner äger tillämpning, samt eljest skolrådet eller i Stockholm folkskoledirektionen.

2 kap. Tjänståligganden.

Organists åligganden.

10 §.

Kyrkomusikaliska åligganden.

1 mom. Organist skall fullgöra de kyrkomusikaliska åligganden, som angivas i 2—5 mom., såvida ej vissa av dem enligt instruktion skola fullgöras av annan kyrkomusiker.

2 mom. Det åligger organist att vid gudstjänster och förrättningar leda församlingssången samt utföra musik å orgel, allt på sätt i kyrkohandboken och mässboken förutsättes.

3 mom. Organist skall biträda vid allmänna gudstjänster i allmän gudstjänstlokal inom kyrkomusikerdistriktet, vilka där regelmässigt hållas enligt kyrkolag, annan författning eller föreskrift av Kungl. Maj:t eller domkapitlet. Organist må dock icke åläggas att biträda vid mer än högst 24 sådana gudstjänster årligen i andra gudstjänstlokaler än den eller dem, dit hans tjänstgöring huvudsakligen är förlagd, förutom de högmässogudstjänster, som jämlikt lagen den 4 mars 1927, nr 28, må hållas i annan lokal än kyrkan.

Vid tillfälligtvis ifrågakommande allmänna gudstjänster eller jämförliga offentliga andaktsstunder i allmän gudstjänstlokal inom distriktet skall organist biträda enligt domkapitlets bestämmande.

4 mom. Organist skall biträda vid dop, vigsel och jordfästning av församlingsmedlem, då förrättningen äger rum i församlingskyrkan eller i samband med allmän gudstjänst i annan allmän gudstjänstlokal inom kyrkomusikerdistriktet eller, beträffande jordfästning, å begravningsplats, som för församlingen allmänligen nyttjas, ävensom vid konfirmation, om konfirmationen ingår i tjänståliggandena för församlingens prästerskap eller enligt gällande föreskrifter besörjts av rektor vid allmänt läroverk eller högre kommunal skola.

I andra fall än i föregående stycke är organist skyldig att mot ersättning efter taxa, som kyrkorådet fastställer, biträda vid dop, konfirmation, vigsel och jordfästning, dock endast om förrättningen äger rum i allmän gudstjänstlokal inom distriktet eller, beträffande jordfästning, å begravningsplats, som för församlingen allmänligen nyttjas.

5 mom. Det åligger organist att främja intresset för kyrkosången inom kyrkomusikerdistriktet, bland annat genom att öva och leda kyrkokör.

Organist åligger ock att undervisa konfirmander i psalmsång. Därvid böra konfirmanderna sammanföras i grupper om i regel högst 50 deltagare. För varje grupp bör sångundervisningen omfatta intill sex timmar.

Organist skall årligen i januari till kyrkorådet och domkyrkoorganisten avgiva en kortfattad berättelse över sin verksamhet enligt detta moment under det senaste kalenderåret.

6 mom. För extra ordinarie organist och organist med fyllnadstjänstgöring skall i instruktionen bestämmas vissa tider, förlagda till högst två söckendagar varje vecka, till vilka de på söckendag ifrågakommande förrättningar, vid vilka organisten skall biträda, företrädesvis skola förläggas.

7 mom. Det åligger kyrkorådet och kyrkoherden att tillse, att organist med

fyllnadstjänstgöring icke för kyrkomusikaliska åligganden tages i anspråk på söckendag å sådana tider, att han därav hindras fullgöra sin lärartjänst.

11 §.

Orgelvård m.m.

Organist skall omsorgsfullt vårda av honom i tjänsten nyttjat orgelverk och hålla dess rörstämmor stämda samt till kyrkorådet anmäla brister å orgelverket, som han icke kan anses pliktig att själv avhjälpa. Kyrkorådet äger ej medgiva annan än organisten att använda orgeln, förrän organistens yttrande inhämtats.

Det åligger organist att förvara och vårda musikalier och annan lösegendom, som anförtrotts honom för tjänsten.

12 §.

Fri musikundervisning.

1 mom. Organist åligger att meddela fri musikundervisning åt ungdom fem timmar i veckan under 39 veckor årligen. Undervisningen skall förläggas till de tider av året, då undervisning i folkskolan å orten i allmänhet pågår. Varje undervisningstimme skall omfatta 60 minuter men må, om så finnes lämpligt, uppdelas i flera lektioner om sammanlagt 60 minuter.

2 mom. Den fria musikundervisningen skall avse att på grundval av folkskolans undervisning i ämnet bibringa eleverna en elementär musikteoretisk allmänbildning samt att meddela dem, som ha förutsättningar därför, undervisning i instrumentalmusik och sång.

3 mom. Kyrkorådet skall årligen i samråd med organisten och domkyrkoorganisten fastställa en plan för undervisningens bedrivande. I planen bör angivas de olika slag av musikundervisning, som skola förekomma, och de ungefärliga timentalen därför.

4 mom. Elever antagas av organisten enligt de grunder kyrkorådet efter samråd med organisten bestämmer. Elev må erhålla fri musikundervisning under sammanlagt högst två år, där ej kyrkorådet av särskilda skäl medgiver förlängning av tiden.

5 mom. Har organist fyllnadstjänstgöring och motsvarar hans sammanlagda tjänstgöring enligt 23 § minst 34 veckotimmar, äger skolöverstyrelsen efter hörande av kyrkorådet och organisten föreskriva, att den fria musikundervisningen helt eller delvis skall ersättas av fyllnadstjänstgöring till motsvarande antal undervisningstimmar i veckan.

6 mom. Organist skall årligen i januari till kyrkorådet och domkyrkoorganisten avgiva en kortfattad berättelse över den fria musikundervisningen i kyrkomusikerdistriktet under det senaste kalenderåret.

13 §.

Fyllnadstjänstgöring.

I organisttjänst må på sätt i 14—17 §§ sägs kunna ingå fyllnadstjänstgöring som musiklärare vid statlig eller statsunderstödd läroanstalt, som står under inseeende av musikaliska akademien, skolöverstyrelsen eller överstyrelsen för yrkesutbildning, såsom

musikhögskolan,
folk- och småskoleseminarier,
allmänna läroverk (högre allmänna läroverk, realskolor och samrealskolor),
kommunala gymnasier,
högre tekniska läroverk (tekniska fackskolor och tekniska gymnasier),
högre kommunala skolor (kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor,
praktiska mellanskolor och högre folkskolor),
folkhögskolor och
folkskolor.

14 §.

1 mom. Fyllnadstjänstgöring må icke avse kortare tid än hel termin.

2 mom. Fyllnadstjänstgöring må endast åläggas organist så många undervisningstimmar i veckan att dessa jämte det antal veckotimmar, som tjänstgöringen i övrigt enligt 23 § anses motsvara, uppgå till högst 34 veckotimmar.

15 §.

1 mom. Ordinarie organist är skyldig fullgöra fyllnadstjänstgöring, därest detta föreskrivits vid tjänstens tillsättande, och extra ordinarie organist, där så påfordras.

Har organist tidigare icke haft fyllnadstjänstgöring, oaktat med tjänsten är för- enad skyldighet härtill, må han ej åläggas sådan tjänstgöring, innan tillfälle beretts honom samt kyrkorådet att yttra sig.

2 mom. Fyllnadstjänstgöring skall fullgöras i den omfattning och vid den läro- anstalt, som skolöverstyrelsen med stöd av 13 och 14 §§ bestämmer. Dock skall fyllnadstjänstgöring vid folkskola beslutas av statens folkskolinspektör efter av överstyrelsen givna direktiv.

Fyllnadstjänstgöring vid läroanstalt å annan ort må ej åläggas organist, därest resorna skulle medföra större olägenheter för honom. Ej heller må fyllnadstjänst- göring föranleda, att semester ej kan erhållas under sommaren.

3 mom. Har vid ledigförklarande av organisttjänst angivits fyllnadstjänstgöring vid viss läroanstalt, må tjänstgöringen likväl, där skäl därtill äro, förläggas till annan i denna stadga avsedd läroanstalt.

Det åligger vederbörande myndighet att tillse, att fyllnadstjänstgöring får i huvudsak den omfattning, som angivits vid ledigförklarandet, där detta ej är till uppenbar olägenhet för skolväsendet.

4 mom. Organisttjänst må ej ledigförklaras med angivande av fyllnadstjänst- göring utan medgivande av skolöverstyrelsen.

16 §.

1 mom. Kyrkomusikerdistrikt är skyldigt låta organist fullgöra fyllnadstjänst- göring, som skolöverstyrelsen eller statens folkskolinspektör med stöd av denna stadga äger ålägga honom.

2 mom. Kommunalt gymnasium och statsunderstödd kommunal skola utom folk- skola äro skyldiga att för fyllnadstjänstgöring mottaga organist i den omfattning skolöverstyrelsen bestämmer, dock ej därest fyllnadstjänstgöringen skulle inverka på den undervisning, som ingår i ordinarie musiklärarens undervisningsskyldighet.

3 mom. Vid statlig läroanstalt, som står under inseeende av överstyrelsen för yrkesutbildning, äger skolöverstyrelsen efter samråd med förstnämnda överstyrelse föreskriva, att fyllnadstjänstgöring skall äga rum.

17 §.

Därest fyllnadstjänstgöring inställts på grund av smittsam sjukdom eller av annan oförutsedd anledning eller med stöd av särskilda av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser eller därest undervisningen inställts, inskränkts eller avkortats till följd av krig, krigsfara eller därmed sammanhängande förhållanden, äro ordinarie och extra ordinarie organister skyldiga att utan särskild ersättning fullgöra fyllnadstjänstgöringen å annan tid. Samma skyldighet åligger annan organist, därest han uppburit avlöning under den tid, då fyllnadstjänstgöringen inställts, inskränkts eller avkortats.

Särskilda åligganden för domkyrkoorganist.

18 §.

Utöver vad i 10—17 §§ sägs, skall domkyrkoorganist

dels såsom musiksakkunnig stå till domkapitlets förfogande rörande kyrkomusikerverksamheten i stiftet.

dels på framställning av annan kyrkomusiker i stiftet lämna denne upplysningar och råd i kyrkomusikaliska angelägenheter,

dels granska till honom enligt 10 § 5 mom. och 12 § 6 mom. avlämnade berättelser och årligen före den 15 mars upprätta och till domkapitlet överlämna sammandrag av dem jämte en kortfattad redogörelse för de erinringar, vartill granskningen givit anledning.

Kantors åligganden.

19 §.

Lärartjänstgöring.

I fråga om den lärartjänstgöring, som ingår i kantorstjänst, skall kantor vara underkastad de för dylik lärartjänst gällande bestämmelserna.

20 §.

Kyrkliga åligganden.

Vad i 10 och 11 §§ sägs om kyrkomusikaliska åligganden och orgelvård m. m. skall även gälla kantor, där ej annat nedan sägs.

Kantor må icke åläggas att årligen biträda vid mera än sex tillfälligtvis ifrågakommande allmänna gudstjänster eller jämförliga andaktsstunder, som avses i 10 § 3 mom. andra stycket.

För kantor skall bestämmas endast en söckendag varje vecka, till vilken i 10 § 4 mom. avsedda förrättningar företrädesvis skola förläggas. För kyrkliga åligganden må dock kantor å söckendag ej tagas i anspråk på sådana tider, att han därav hindras fullgöra sin lärartjänst.

Kantor bör ej åläggas duplikationstjänstgöring annat än då särskilda skäl därtill föreligga.

Orgelspelares åligganden.

21 §.

Vad i 10 § 2—4 mom. och 11 § sägs om kyrkomusikaliska åligganden och orgelvård m. m. skall även gälla orgelspelare. Vad i 10 § 5 mom. sägs skall gälla orgelspelare, i den mån med hänsyn till befattningshavarens kompetens så bestämmes.

Biträdande kyrkomusikers åligganden.

22 §.

De åligganden, som skola åvila biträdande kyrkomusiker, framgå av den för varje sådan tjänst gällande instruktionen.

Fastställande av tjänsteuppgifternas omfattning.

23 §.

1 mom. För varje kyrkomusikertjänst bestämmer domkapitlet det antal veckotimmar, som de med tjänsten förenade åliggandena skola anses motsvara. Härvid skola 30 veckotimmar anses utgöra full tjänstgöring. Fyllnadstjänstgöring och kantors lärartjänstgöring skola dock ej medräknas.

Veckotimtalet skall fastställas varje gång tjänsten blir ledig och gälla från och med den dag ny innehavare tillträder tjänsten. Timgälden skall därefter omprövas vart femte år, så länge innehavaren kvarstår på tjänsten. Sådant timgälden skall gälla från och med ingången av därpå följande kalenderår. Inträder på grund av ändrad organisation väsentlig ändring i kyrkomusikers åligganden, må dock timgälden omprövas under löpande femårsperiod. Det sålunda fastställda timgälden skall därefter omprövas vart femte år.

2 mom. I nedanstående tabell anges det antal veckotimmar, som organists åligganden enligt 10—12 §§ och kantors åligganden enligt 20 § skall anses motsvara. Nämda timgälden skall fastställas för tjänsten, i den mån ej annat framgår av 3 och 4 mom. nedan.

Folkmängd i kyrkomusikerdistriktet den 1 januari det år, veckotimtalet fastställles	Veckotimtal	
	Organisttjänst	Kantorstjänst
högst 600	—	6
601—1 700	(12)	7
1 701—3 000	(13)	8
3 001—5 000	14	9
5 001—8 000	16	10
8 001—11 000	18	(11)
11 001—15 000	20	(12)
15 001—19 000	22	(13)
19 001—23 000	24	
23 001—27 000	26	
27 001—31 000	28	

3 mom. De i tabellen i 2 mom. angivna timgälden skola ökas eller minskas på sätt under a)—g) nedan sägs.

a) Förekommer aftonsång eller liknande gudstjänst 30—55 gånger årligen, ökas timtalet med 1. Förekommer sådana gudstjänster mera än 55 gånger årligen ökas timtalet med 2.

b) För domkyrkoorganist ökas timtalet med 2 i stift med mindre än 150 kyrkomusikerdistrikt och med 3 i övriga stift.

c) Timtalet minskas med 1, om den årliga tjänstgöringen avser endast 20—40 högmässor eller därmed jämförliga gudstjänster, och med 2, om den avser mindre än 20 sådana gudstjänster.

d) Vid duplikation mindre än 25 gånger årligen ökas timtalet med 1, vid duplikation 25—40 gånger årligen med 2, vid duplikation 41—55 gånger årligen med 3 och vid duplikation mer än 55 gånger årligen med 4.

e) Medför duplikation, att två kyrkokörer skola övas, ökas timtalet med 2.

f) Vid biträde under minst 20 bygudstjänster årligen ökas timtalet med 1.

g) Är biträdande kyrkomusiker anställd, minskas för organisten eller kantorn timtalet med hänsyn till omfattningen av den biträdande kyrkomusikerns åligganden.

Härutöver skall gälla, att i kyrkomusikerdistrikt, där kyrkokör ej finnes eller där kyrkokörverksamheten är av ringa omfattning, en skälig nedsättning av timtalet skall ske. Därvid bör beaktas, att arbetet med körrepetitioner o. d. lämpligen bör uppskattas till: i kyrkomusikerdistrikt med organisttjänst omkring 4 veckotimmar och i övriga distrikt omkring 2 veckotimmar, dock med de variationer beträffande timtalen, som kunna föränledas av distriktens storlek.

4 mom. Det timtal, som erhålles enligt 2 och 3 mom., äger domkapitlet höja eller sänka med en enhet. Vid denna avvägning skall domkapitlet taga hänsyn till de omständigheter, som inverka på omfattningen av de med tjänsten förenade åliggandena.

5 mom. För biträdande kyrkomusiker och orgelspelare bestämmer domkapitlet timtalet med ledning av de i 2—4 mom. angivna beräkningsgrunderna.

3 kap. Behörighetsvillkor och befordringsgrunder.

24 §.

Behörighetsvillkor för ordinarie och extra ordinarie organist.

1 mom. Sökande till ordinarie eller extra ordinarie organisttjänst skall

- a) vara medlem av svenska kyrkan,
- b) vara fri från sjukdom eller lyte, som gör honom olämplig för de uppgifter, som ingå i tjänsten,
- c) vara känd för hedrande vandel och för att vilja främja församlingslivet,
- d) hava avlagt de examina eller prov, som i 2 mom. sägs,
- e) äga god förmåga att meddela undervisning i musik och gott sätt att handleda elever samt
- f) hava tjänstgjort i den omfattning, som i 3 mom. sägs.

2 mom. Sökande till organisttjänst skall hava avlagt högre organistexamen, högre kantorexamen och musiklärarexamen.

Behörig som sökande är dock även den, som i stället för båda de först nämnda examina avlagt blott endera men därjämte godkänts i efterprovning vid musik-högskolan i de ämnen, som tillhöra av sökanden sålunda icke avlagd examen och som icke ingå i de examina, som sökanden avlagt.

3 mom. Minst två år skola hava förflutit från det sökanden avlagt de examina eller prov, som i 2 mom. sägs. Under denna tid skall sökanden hava tjänstgjort minst ett år som organist eller kantor och — samtidigt eller å skilda tider — minst en termin som musklärare vid läroanstalt, som avses i 13 §.

Domkapitlet äger dock medgiva, att tid före nämnda examina eller prov, varunder sökanden haft sådan tjänstgöring, må tillgodoräknas enligt detta moment.

4 mom. Efter medgivande av Kungl. Maj:t må, därest särskilda skäl därtill föranleda, till innehavare av organisttjänst utses den, som icke uppfyller visst eller vissa av de i 1—3 mom. angivna villkoren.

25 §.

Behörighetsvillkor för extra organist.

Utöver vad i 24 § a)—c) och e) sägs skall extra organist hava avlagt lägst organist- och kantorsexamen.

För fullgörande av fyllnadstjänstgöring kräves dock godkännande av skolöverstyrelsen, där han ej avlagt musklärarexamen.

26 §.

Behörighetsvillkor för kantor.

1 mom. Sökande till kantorstjänst skall

a) vara behörig till den folk- eller småskollärartjänst, varmed kantorstjänsten är förenad,

b) vara känd för att vilja främja församlinglivet samt

c) hava avlagt lägst organist- och kantorsexamen.

2 mom. Vikarie å kantorstjänst skall hava avlagt lägst organist- och kantorsexamen samt i övrigt fylla de villkor, som gälla för anställning som vikarie å lärartjänsten.

27 §.

Befordringsgrunder.

För kyrkomusikertjänst skola såsom befordringsgrunder i följande ordning gälla:

a) skicklighet och nit vid fullgörande av i tjänsten ingående uppgifter,

b) kunskaper och färdigheter, vitsordade genom betyg eller på annat sätt, i det eller de hänseenden, som kunna vara av betydelse för tjänsten,

c) längden av väl vitsordad tjänstgöring.

Härvid må en mindre underlägsenhet enligt en föregående befordringsgrund kunna uppvägas av ett större företräde enligt en senare.

För organist skall särskilt avseende fästas vid förtjänster som kyrkomusiker, för domkyrkoorganist därjämte vid lämpligheten som musiksakkunnig i domkapitlet.

I fråga om kantor skall särskilt avseende fästas vid förtjänster som folk- eller småskollärare.

4 kap. Tillsättning av kyrkomusikertjänst.

Organisttjänst.

28 §.

Ledigtförklarande.

1 mom. Organisttjänst må ej ledigtförklaras utan domkapitlets medgivande. Tjänsten skall kungöras ledig i Post- och Inrikes Tidningar.

I kungörelsen skall, där så ske kan, angivas det antal veckotimmar, som åliggandena enligt 23 § skola anses motsvara, samt om fyllnadstjänstgöring skall ingå i tjänsten. Om möjligt bör därvid angivas, vid vilken läroanstalt sådan tjänstgöring tills vidare skall fullgöras och det ungefärliga antalet veckotimmar denna tjänstgöring kommer att omfatta.

2 mom. Ansökan jämte därtill hörande handlingar skall vara kyrkorådets ordförande tillhanda senast å trettionde dagen efter den dag, då kungörelsen blivit införd i Post- och Inrikes Tidningar. Infaller trettionde dagen å helgdag, skall ansökningstiden omfatta även nästföljande söckendag.

3 mom. Har ingen sökande anmält sig, skall tjänsten ofördröjligen ånyo ledigtförklaras.

Om blott en eller två sökande anmält sig, äger kyrkorådet rätt ånyo förklara tjänsten ledig.

Har tjänst kungjorts ledig ånyo, skall ansökan, som inkommit i behörig ordning efter tidigare kungörelse, alltjämt anses vara i behörig ordning ingiven.

29 §.

Ansökningshandlingar.

Vid ansökan till organisttjänst skola fogas följande handlingar:

- a) åldersbetyg,
- b) behörigen styrkt merit- och tjänsteförteckning,
- c) läkarintyg, utfärdat tidigast sex månader före ansökningstidens utgång, angående frihet från sjukdom och lyte, som gör sökanden olämplig för tjänsten,
- d) betyg över examina jämte andra handlingar, utvisande sökandens behörighet,
- e) betyg över fullgjord tjänstgöring,
- f) därest sistnämnda betyg icke avser de senaste sex månaderna före ansökningstidens utgång, annat intyg över sökandens verksamhet och vandel under sagda tid samt
- g) uppgift å övriga omständigheter, vilka sökanden vill åberopa som befordringsskäl.

Ansökningen bilagda betyg skola företes i huvudskrift eller behörigen styrkt avskrift.

30 §.

Förslag.

1 mom. Där tjänsten icke ånyo kungöres ledig, skall kyrkorådet skyndsamt översända ansökningshandlingarna till domkapitlet. Å varje ansökan skall kyrkorådets

ordförande anteckna bevis om den dag, då ansökan kommit honom tillhanda. Vidare skall kyrkorådet uppgöra och bifoga en förteckning över sökandenas meriter enligt formulär, som domkapitlet fastställer. Finnas endast en eller två sökande, skall bifogas beslut av kyrkorådet, att det åtnöjes härmed.

2 mom. Domkapitlet skall inhämta yttrande över ansökningarna av domkyrkoorganisten eller, beträffande domkyrkoorganisttjänst, av musikaliska akademien.

Ingår fyllnadstjänstgöring i tjänsten, skall domkapitlet även höra dels skolöverstyrelsens musikkonsulent eller, i fråga om läroanstalt under inseende av musikaliska akademien, denna, dels rektor för den läroanstalt, där fyllnadstjänstgöring tills vidare skall fullgöras.

3 mom. Domkapitlet skall härafter upprätta *förslag* å de tre behöriga sökande, som domkapitlet finner i angiven ordning böra främst komma i åtanke till tjänsten.

Förslaget skall anslås på domkapitlets anslagstavla och ofördröjligen delgivas kyrkorådet och sökandena genom rekommenderade brev.

4 mom. På förslag uppförd sökande äger icke återkalla sin ansökan utan domkapitlets medgivande. Sådant medgivande må lämnas endast om särskilda skäl därtill äro.

Den som utsetts till innehavare av organisttjänst, skall anses obehörig till annan sådan tjänst, som han sökt före tillsättningen. Han skall omedelbart underrätta vederbörande kyrkoråd om tillsättningen.

Har på förslag uppförd sökande medgivits avgå från förslaget, avlidit eller blivit obehörig, skall domkapitlet på förslaget uppföra annan behörig sökande, som på förfrågan skriftligen förklarar sig vidhålla sin ansökan.

Sådant förslag skall kungöras på sätt i 3 mom. sägs.

5 mom. Om blott en eller två enligt domkapitlets prövning behöriga sökande anmält sig, skall domkapitlet inhämta yttrande från kyrkorådet, om det åtnöjes härmed, såvida icke kyrkorådet enligt 1 mom. förklarar sig åtnöjas med det antal sökande, domkapitlet funnit vara behöriga, eller tjänsten redan varit ånyo ledigförklarad enligt 28 § 3 mom.

Åtnöjes kyrkorådet härvid ej med sådant förslag, skall kyrkorådet ofördröjligen ånyo ledigförklara tjänsten.

I övriga fall skall domkapitlet på förslag uppföra de sökande, som domkapitlet finner behöriga, samt kungöra förslaget på sätt i 3 mom. sägs.

6 mom. Finner domkapitlet ingen sökande behörig till tjänsten, skall beslut härom kungöras på sätt i 3 mom. sägs. Sedan beslutet vunnit laga kraft, skall kyrkorådet ofördröjligen ånyo ledigförklara tjänsten.

Kyrkorådet är dock ej skyldigt ledigförklara tjänst mer än två gånger. Har behörig sökande då ej anmält sig, må tjänsten tills vidare uppehållas av vikarie. Efter två år skall dock kyrkorådet på nytt ledigförklara tjänsten.

31 §.

Besvär över förslag m.m.

1 mom. Besvär över förslag till organisttjänst må anföras av kyrkorådet och sökande till tjänsten. Besvären skola ställas till Konungen och ingivas till domkapitlet sist å tjugonde dagen från den dag beslutet blivit genom anslag kungjort.

Domkapitlet bereder vederbörande tillfälle att inom förelagd tid över besvären inkomma med förklaring. Sedan förklaring inkommit eller förelagd tid tilländagått, skall domkapitlet skyndsamt med eget utlåtande insända besvärshandlingarna till ecklesiastikdepartementet.

2 mom. Skall efter besvär nytt förslag upprättas, må på förslaget endast uppföras sökande, som på förfrågan skriftligen förklarat sig vidhålla sin ansökan.

32 §.

Tillsättning.

Senast inom en månad från det förslaget vunnit laga kraft, skall kyrkorådet förätta val på sätt i församlingsstyrelselagarna stadgas om tillsättande av tjänstebefattning. Finnes endast en sökande å förslaget, skall kyrkorådet förklara honom antagen till tjänsten.

Det åligger kyrkorådet att om beslutet ofördröjligen underrätta domkapitlet och på förslaget uppförda sökande.

33 §.

Besvär över tillsättning.

Besvär över tillsättning av organist må anföras av medlem av kyrkomusikerdistriktet och av på förslaget uppförd sökande på sätt i församlingsstyrelselagarna stadgas.

34 §.

Antagningsbevis. Tillträdesdag.

Då tillsättningsbeslutet vunnit laga kraft, skall kyrkorådet utfärda antagningsbevis å tjänsten och därvid även angiva tillträdesdagen. Från och med nämnda dag skall organist anses hava avgått från kyrkomusikertjänst, som han innehade omedelbart dessförinnan.

Avskrift av antagningsbeviset skall tillställas domkapitlet, pastoratskyrkorådet och, där organist innehade kyrkomusikertjänst i annat distrikt, kyrkorådet därstädes.

35 §.

Vikarie å organisttjänst.

1 mom. Vikarie å organisttjänst tillsättes av kyrkorådet.

Ingår fyllnadstjänstgöring i tjänsten, skall kyrkorådet bereda rektor vid den läroanstalt, där fyllnadstjänstgöringen fullgöres, tillfälle att yttra sig, innan vikarie tillsättes.

Vid vikariatslöneförordnande skall dock vad i 28—34 §§ sägs äga motsvarande tillämpning.

2 mom. Ingår fyllnadstjänstgöring i organisttjänst, och kan sökande, som är behörig och lämplig till både den kyrkliga delen av tjänsten och fyllnadstjänstgöring, ej erhållas, eller skall under förordnandet fyllnadstjänstgöring ej fullgöras, äger kyrkorådet förordna vikarie för enbart de kyrkliga uppgifterna. Sådan vikarie skall anställas mot arvode eller, om förutsättningarna därför föreligga, som extra.

Där så erfordras, anställes i sådant fall vikarie å lärartjänsten i den ordning, som är för ifrågakommande läroanstalt föreskriven angående förordnande av vikarie.

Biträdande kyrkomusikertjänst.

36 §.

Tjänst som extra ordinarie biträdande kyrkomusiker och vikariatslöneförordnande å sådan tjänst tillsättes i samma ordning som organisttjänst. Dock skola de kompetensfordringar Kungl. Maj:t enligt 6 § bestämt, därvid tillämpas.

Annan biträdande kyrkomusiker tillsättes av kyrkorådet.

Kantorstjänst.

37 §.

1 mom. Kantorstjänst skall tillsättas i samma ordning som folk- eller småskollärartjänst, där ej annat framgår av 2—10 mom.

2 mom. Vid sådan omprövning, som skall ske före tillsättande av folk- eller småskollärartjänst, skall yttrande inhämtas även av kyrkorådet.

3 mom. Kantorstjänst må ej ledigförklaras utan domkapitlets medgivande.

4 mom. I kungörelsen om ledigförklarandet skall skolstyrelsen, där så ske kan, ange det antal veckotimmar, som de med tjänsten förenade kyrkliga åliggandena anses motsvara.

5 mom. Vid ansökan skall fogas handlingar, som styrka sökandens behörighet enligt 26 §.

6 mom. Innan skolstyrelsen upprättar förberedande förslag, skall kyrkorådet beredas tillfälle avgiva yttrande över sökandena. Kyrkorådet skall därvid höra domkyrkoorganisten.

7 mom. Har skolstyrelsen förelagt sökande undervisningsprov, äger kyrkorådet förelägga samma sökande kyrkomusikaliskt prov.

8 mom. Besvär över slutligt förslag rörande kantorstjänst må jämväl anföras av kyrkorådet.

9 mom. Kantor väljes av en särskild nämnd, bestående av sex personer, av vilka tre utses av kyrkorådet och tre av skolstyrelsen. Av de tre sistnämnda utser skolstyrelsen en att tjänstgöra som nämndens ordförande.

Vid lika röstetal gäller den mening ordföranden biträder.

10 mom. Besvär över val av kantor må i föreskriven ordning anföras av medlem av kyrkomusikerdistriktet och skoldistriktet.

Vikarie å kantorstjänst.

38 §.

1 mom. Vikarie å kantorstjänst tillsättes av skolstyrelsen i den ordning, som gäller för tillsättande av icke-ordinarie folk- och småskollärare, där ej annat framgår av 2—4 mom.

2 mom. Där ledigförklarande skall ske, skola föreskrifterna i 37 § 4 och 5 mom. äga motsvarande tillämpning.

3 mom. Innan skolstyrelsen tillsätter vikarie, skall kyrkorådet beredas tillfälle yttra sig.

4 mom. Kan sökande, som är behörig till både lärartjänsten och till den kyrkliga delen av tjänsten ej erhållas, äger skolstyrelsen förordna vikarie enbart å lärartjänsten.

Det ankommer i så fall på kyrkorådet att anställa särskild vikarie för de kyrkliga uppgifterna. Detsamma gäller vid vikariat under tid, då undervisning i skolan ej pågår.

Orgelspelare

39 §.

Orgelspelare tillsättes av kyrkorådet.

Sökande till dylikt uppdrag skall förete intyg om nöjaktig färdighet i spelning av koraler, koralpreludier och musiken till svenska mässan jämte nöjaktig känedom om den svenska kyrkans gudstjänstordning. Sådant intyg bör vara utfärdat av organist eller kantor.

Därest sökande ej fyllt 21 år, skall han dessutom avlämna förbindelse av målsman eller annan, vars vederhäftighet kyrkorådet kan godkänna, att i orgelspelarens ställe svara för värden av orgel och inventarier, som anförtros honom i tjänsten.

5 kap. Särskilda bestämmelser om organist.

40 §.

Huvudmanskap m.m.

1 mom. Kyrkomusikerdistriktet är huvudman för organist.

Beslut, som avse organist, skola fattas av kyrkorådet, där ej annat följer av 43—46 och 49—51 §§.

2 mom. Organist åligger att ställa sig till efterrättelse vad kyrkorådet och kyrkoherden med stöd av denna stadga eller eljest meddelade bestämmelser i tjänsten föreskriver.

Har han fyllnadstjänstgöring, skall han dessutom ställa sig till efterrättelse de anvisningar rektor med stöd av för läroanstalten gällande föreskrifter lämnar i fråga om denna tjänstgöring.

41 §.

Anställningstid m.m.

1 mom. Ordinarie organist må ej skiljas från sin tjänst på annat sätt än i 49 § sägs.

Om ordinarie organists skyldighet att avgå från tjänsten med pension stadgas särskilt.

2 mom. Extra ordinarie organist skall anställas tills vidare. Uppsägningstiden är från kyrkomusikerdistriktets sida sex månader, där ej annat kan föränledas av åtgärd, som i 49 § sägs, och från organistens sida en månad. Uppsägning skall ske skriftligen.

3 mom. Extra organist anställs tills vidare eller på viss tid, högst ett år.

42 §.

Tjänstgöringsskyldighetens omfattning.

1 mom. Med ordinarie organisttjänst skall vara förenad skyldighet att fullgöra full tjänstgöring motsvarande 30 veckotimmar, samt dessutom mot särskild ersättning ytterligare tjänstgöring motsvarande 4 veckotimmar.

2 mom. Extra ordinarie organist är skyldig fullgöra tjänstgöring motsvarande 15—34 veckotimmar, varvid särskild ersättning utgår för tjänstgöring utöver 30 veckotimmar.

3 mom. Extra organist är skyldig fullgöra tjänstgöring motsvarande 10—34 veckotimmar, varvid särskild ersättning utgår för tjänstgöring utöver 30 veckotimmar.

43 §.

Förening av lönegradsplacerade tjänster m.m.

1 mom. Förening må ske av ordinarie organisttjänst med

a) ordinarie statlig tjänst, som tillsättes medelst förordnande tills vidare och ej är förenad med pensionsrätt och

b) högre extra ordinarie tjänst med avlöning enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser,

allt dock under förutsättning att organisten frånträder utövningen av förstnämnda ordinarie tjänst.

Efter tillstånd av Kungl. Maj:t må med anställning såsom ordinarie eller extra ordinarie organist förenas beställning å reservstat eller avgångsstat vid försvaret eller å arméns eller marinens övergångsstat. Med ordinarie tjänst må dock allenast förenas sådan beställning å övergångsstat, vars innehavare ej är underkastad full tjänstgöringsskyldighet.

2 mom. Utöver vad som följer av 1 mom. må anställning såsom ordinarie eller extra ordinarie organist icke förenas med ordinarie eller extra ordinarie statlig tjänst eller därmed jämförlig kommunal befattning med mindre Kungl. Maj:t, i fråga om ordinarie organist med stöd av riksdagens beslut, därtill lämnat medgivande.

Har extra ordinarie organist mindre än full tjänstgöring, må han dock efter medgivande av domkapitlet samtidigt innehava dylik kommunal befattning.

44 §.

Förening av tjänst med tjänstebefattning eller uppdrag.

För förening av anställning såsom ordinarie eller extra ordinarie organist med tjänstebefattning eller därmed jämförligt uppdrag i andra fall än i 43 § avses eller

med uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk, bolag, förening eller inrättning, som har till ändamål att driva rörelse inom industri, handel, transport-, bank- eller försäkringsväsen eller annan näringsgren eller vars verksamhet eljest har huvudsakligen ekonomiskt syfte, fordras tillstånd av domkapitlet. Vad nu sagts gäller likväl icke, där Kungl. Maj:t eller domkapitlet tillsatt befattningen eller meddelat uppdraget.

Tillstånd må beviljas endast för så vitt innehavet av befattningen eller uppdraget prövas icke inverka hinderligt för utövandet av organisttjänsten. Innan tillstånd beviljas, skall kyrkorådet och, om organisten har fyllnadstjänstgöring, även rektor höras. Tillstånd bör avse viss tid.

45 §.

Förflyttning.

Ordinarie organist är pliktig att efter beslut av Kungl. Maj:t låta sig förflytta till annan sådan tjänst, då hans tjänst indrages eller då eljest synnerliga skäl föreligga.

Kyrkomusikerdistrikt är skyldigt mottaga organist, som enligt detta stadgande förflyttas till distriktet.

Bestämmelser om förfarandet vid förflyttning meddelas av Kungl. Maj:t.

46 §.

Tjänstledighet m.m.

1 mom. Tjänstledighet och semester beviljas av kyrkorådet, där ej annat framgår av 2—4 mom.

2 mom. Har organist åtnjutit tjänstledighet för offentligt uppdrag, militärtjänst eller styrkt sjukdom under ett år i följd eller av annan anledning 30 dagar i följd, skall fortsatt tjänstledighet beviljas av domkapitlet.

För domkyrkoorganist skall dock all ledighet beviljas av domkapitlet.

I vissa fall beviljas tjänstledighet av Kungl. Maj:t enligt vad därom särskilt stadgas.

3 mom. I fråga om ledighet under tvångsvis anordnad läkarundersökning gäller vad därom särskilt stadgas.

4 mom. Har organist fyllnadstjänstgöring, må tjänstledighet från enbart nämnda tjänstgöring beviljas i den ordning, som gäller för beviljande av tjänstledighet vid ifrågavarande läroanstalt.

5 mom. Tjänstledighet för sjukdom eller vård av svag hälsa skall styrkas med läkarintyg, om ledigheten varar mera än tre dagar.

6 mom. I ledighetstid skola inräknas alla därunder infallande söckendagar, sönd- och helgdagar, lovdagar och andra ledighetsdagar.

47 §.

Semestervikarie.

Organist skall själv medverka till anskaffande av vikarie under sin semester och föreslå lämplig person som vikarie i samband med framställning om semester.

48 §.

Tjänstgöringsbetyg.

1 mom. Efter framställning av organist hos kyrkorådets ordförande skall kyrkorådet inom 15 dagar utfärda tjänstgöringsbetyg, som på dess vägnar underskrives av ordföranden.

Tjänstgöringsbetyg skall avse tiden från och med den dag organisten tillträtt tjänsten eller, om betyg redan utfärdats för honom, den tid han därefter tjänstgjort. Betyget skall innehålla *dels* uppgift om anställningens art och tjänstgöringstiden samt om åtnjuten tjänstledighet och anledningen därtill, *dels* vitsord över ådagalagd skicklighet och nit vid de kyrkomusikaliska tjänsteuppgifternas fullgörande ävensom vitsord över hans vandel, *dels* vitsord om förmåga att handleda ungdomen i den fria musikundervisningen. Vitsord över skicklighet och nit och förmåga att handleda ungdomen skall vara: utmärkt, mycket berömvärd, berömvärd, nöjaktig eller mindre nöjaktig samt i fråga om vandel: hedrande eller mindre hedrande. Betyg, som avser allenast tid, under vilken organist icke uppehållit sin tjänst, må endast innehålla uppgift om anställningens art samt om åtnjuten tjänstledighet och anledningen därtill.

Åt organist, vilken inom kyrkomusikerdistrikt tjänstgjort sammanlagt högst sextio dagar, skall i stället för tjänstgöringsbetyg kunna av kyrkorådets ordförande utfärdas allenast ett intyg angående arten och omfattningen av kyrkomusikerns ifrågavarande tjänstgöring.

Över erhållet tjänstgöringsbetyg må organist inom trettio dagar från delfäendet kunna anföra besvär i den ordning, som i församlingsstyrelselagarna är bestämd för besvär över kyrkoråds beslut i allmänhet.

2 mom. Har organist fyllnadstjänstgöring, skall rektor eller i förekommande fall skolans styrelse utfärda särskilt tjänstgöringsbetyg över nämnda tjänstgöring.

49 §.

Disciplinära åtgärder.

1 mom. Finner kyrkorådet på grund av egna iakttagelser eller efter därom hos kyrkorådet gjord skriftlig anmälan anledning till anmärkning mot ordinarie eller extra ordinarie organist på grund av fel eller försummelse i tjänsten eller hans vandel, skall kyrkorådet göra anmälan härom till domkapitlet. Finner domkapitlet anmärkningen befogad, skall domkapitlet tilldela den felande varning eller, om omständigheterna därtill föranleda, anmäla honom till laga åtal inför domstol.

2 mom. Låter organist sig icke rätta av varning, skall domkapitlet efter anmälan av kyrkorådet allt efter felets beskaffenhet antingen tilldela honom förnyad varning eller ock för längre eller kortare tid, högst sex månader, skilja honom från tjänsten; domkapitlet dock obetaget att, där felet är av svårare beskaffenhet, i stället skilja honom från tjänsten för alltid. Har förnyad varning eller mistning av tjänsten för viss tid befunnits utan verkan, bör den felande av domkapitlet för alltid skiljas från tjänsten.

3 mom. Innan domkapitlet avgör fråga, som avses i 1 eller 2 mom., skall tillfälle hava beretts organisten att inom förelagd tid inkomma med förklaring.

4 mom. Beslut enligt 1 eller 2 mom. skall av domkapitlet delgivas organisten, kyrkorådet och pastoratskyrkorådet. Domkapitlets beslut om skiljande från tjänsten må ej verkställas, förrän det vunnit laga kraft.

5 mom. Befinnes olämpligt, att organisten tjänstgör under behandlingen av ärende enligt denna paragraf eller under handläggningen av åtal inför domstol, äger domkapitlet att, intill dess beslut i ärendet föreligger eller i målet blivit slutligen dömt, avstånga honom från tjänstgöring. Sådant beslut skall gå i verkställighet utan hinder av förd klagan. Beslutet skall av domkapitlet delgivas på sätt i 4 mom. sägs.

6 mom. Vid behandling av fråga, som avses i 1—5 mom., inträder stiftssekretären som ledamot av domkapitlet.

7 mom. Över beslut av domkapitlet enligt 1, 2 och 5 mom. må organisten samt, där anmälan icke föranleder någon domkapitlets åtgärd, kyrkorådet och rektor inom tjugo dagar från bevisligen erhållen del av beslutet kunna anföra besvär i den ordning, som i 31 § sägs.

50 §.

Beslut vid fyllnadstjänstgöring.

Har organist fyllnadstjänstgöring, skall följande iakttagas

a) Innan kyrkorådet eller domkapitlet meddelar beslut om tjänstledighet, disciplinär åtgärd eller om annan fråga av betydelse för fyllnadstjänstgöringen, skall rektor beredas tillfälle yttra sig.

Rektor skall även erhålla del av de beslut, som i något avseende kunna anses vara av betydelse för fyllnadstjänstgöringen.

b) Rektor äger hos kyrkorådet eller i förekommande fall domkapitlet påfordra, att beslut fattas i fråga, som berör organistens fyllnadstjänstgöring.

c) Rektor äger påfordra, att beslut av kyrkorådet, som äro av betydelse för fyllnadstjänstgöringen, underställas domkapitlet för slutligt avgörande.

d) Tjänstgöringstider för fyllnadstjänstgöringen bestämmas av rektor efter hörande av organisten och kyrkoherden. Rektor äger dock ej förlägga fyllnadstjänstgöring till tid, som bestämts i enlighet med 10 § 6 mom.

e) Frågor om fyllnadstjänstgöring för organist skola varje år behandlas vid det sammanträde, som enligt stadgan för övningslärare i början av april hålles för planering av övningsläraernas tjänstgöring under nästföljande läsår. Förslag till sådan tjänstgöring skall av rektor insändas till skolöverstyrelsen eller beträffande folkskolan till statens folkskolinspektör.

51 §.

Tjänstebostad.

Om på stationeringsort för organisttjänst icke finnes hyresmarknad för bostäder, som till storlek och beskaffenhet kunna anses ändamålsenliga för organist, åligger det kyrkomusikerdistrikt att tillhandahålla tjänstinnehavaren sådan tjänstebostad.

Organisten är skyldig mottaga anvisad sådan bostad, därest meddelande härom lämnats honom före hans anställning i distriktet, samt att erlægga hyra för densamma.

Finner organist sig icke kunna åtnöjas med anvisad tjänstebostad eller hyran därför och kan överenskommelse icke uppnås med kyrkorådet, må frågan hänskjutas till stiftsnämndens avgörande. Över stiftsnämndens beslut må klagan icke föras.

6 kap. Särskilda bestämmelser för biträdande kyrkomusiker.

52 §.

Extra ordinarie och extra biträdande kyrkomusiker.

Vad i 40—50 §§ sägs om extra ordinarie och extra organist skall äga motsvarande tillämpning å extra ordinarie respektive extra biträdande kyrkomusiker.

53 §.

Annan biträdande kyrkomusiker.

Biträdande kyrkomusiker, som ej är extra ordinarie eller extra, anställas av kyrkorådet tills vidare eller på viss tid.

I övrigt äger kyrkorådet bestämma sådan kyrkomusikers anställnings- och tjänstgöringsförhållanden inom ramen för de i instruktionen för honom angivna föreskrifterna.

7 kap. Särskilda bestämmelser om kantor.

54 §.

Huvudmanskap m.m.

1 mom. Skoldistriktet är huvudman för kantor.

2 mom. För kantor skola utöver bestämmelserna i denna stadga i tillämpliga delar gälla folkskolestadgan och övriga för folk- och småskollärare utfärdade föreskrifter, dock endast i den mån de ej strida mot denna stadga.

3 mom. Kyrkorådet och kyrkoherden äga meddela kantor anvisningar angående fullgörandet av den kyrkliga delen av tjänsten.

55 §.

Förflyttning.

Kantor är pliktig att efter beslut av Kungl. Maj:t låta sig förflytta till annan kantorstjänst, då hans tjänst indrages eller då eljest synnerliga skäl föreligga.

Finnes icke lämplig kantorstjänst, till vilken han kan förflyttas, är han även pliktig låta sig förflytta till folkskollärary- respektive småskollärarytjänst.

Kyrkomusikerdistrikt och skoldistrikt äro skyldiga mottaga kantor, som enligt detta stadgande förflyttats till distriktet.

Vid förflyttning skall vad som i sådant hänseende gäller folk- och småskollärare äga motsvarande tillämpning. Vederbörande kyrkoråd skola dock därvid beredas tillfälle yttra sig.

56 §.

Beslut avseende kantor.

1 mom. Beslut, som avse kantor, fattas av skolstyrelsen, där ej annat framgår av denna stadga eller för lärartjänsten eljest gällande bestämmelser.

2 mom. Kyrkorådet äger bevilja ledighet från enbart den kyrkliga delen av kantorstjänsten samt semester under tid, då kantor ej har undervisning å lärartjänsten.

3 mom. Innan skolstyrelsen meddelar beslut, som avser kantor och som är av betydelse för den kyrkliga delen av tjänsten, såsom disciplinär åtgärd och ledighet från hela kantorstjänsten, skall kyrkorådet beredas tillfälle yttra sig.

Kyrkorådet skall erhålla del av de beslut, som i något avseende äro av betydelse för den kyrkliga delen av tjänsten.

4 mom. Kyrkorådet äger påfordra, att skolstyrelsen fattar beslut i fråga, som rör den kyrkliga delen av tjänsten, samt att beslut av betydelse för den kyrkliga delen av tjänsten för avgörande underställes den myndighet, hos vilken besvär över beslutet må anföras.

57 §.

Tjänstgöringsbetyg.

Tjänstgöringsbetyg för kantor utfärdas dels av skolstyrelsen angående lärartjänstgöringen, dels av kyrkorådet angående den kyrkliga tjänstgöringen.

För sistnämnda betyg skall vad i 48 § sägs äga motsvarande tillämpning.

8 kap. Särskilda bestämmelser för kyrkomusikerdistrikten.

58 §.

Lokal m.m.

Kyrkomusikerdistrikt skall dels tillhandahålla kyrkomusiker notmaterial, som erfordras för kyrkokör och för hans verksamhet i övrigt, dels ställa lämplig lokal till förfogande för kyrkokörens övningar.

Det åligger kyrkomusikerdistrikt att för organists fria musikundervisning dels, där så erfordras, ställa lämplig lokal till förfogande, dels tillhandahålla notmaterial och instrument, som erfordras för undervisningen.

Sålunda upplåtna lokaler skola av distriktet hållas tillfredsställande städade, uppvärmda och belysta.